

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av Europaavtalet med Polen och av anpassningsprotokollet som hör samman därmed samt med förslag till lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet och i protokollet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner det Europaavtal om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater å ena sidan och Polen å andra sidan, som ingicks i Bryssel den 16 december 1991, samt protokollet om anpassningen av avtalet till följd av Finlands, Sveriges och Österrikes anslutning till Europeiska unionen.

Europaavtalet gäller dels frihandeln, dels den politiska dialogen mellan Polen och Europeiska unionen. Avtalet innehåller dessutom bestämmelser om bl.a. arbetskraftens rörlighet, etablering av företag, handel med tjänster, betalningar och kapital.

Avtalet innehåller också bestämmelser som anknyter till samverkan på olika områden och till utvecklande och förbättrande av tillhörande regler. Den ledande principen avser harmonisering av den polska lagstiftningen till gemenskapsreglerna. Målet är en successiv förbättring av Polens beredskap för en anslutning till EU. Enligt avtalets inledning inser parterna att Polens slutliga mål är att bli medlem i Europeiska unionen.

Enligt artikel 102 i anslutningsakten har Finland förbundit sig att från och med den 1 januari 1995 tillämpa bestämmelserna i de avtal som anges i artikel 103.1. Sådana avtal

är bl.a. Europaavtalen som Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater ingått med Bulgarien, Polen, Rumänien, Slovakien, Tjeckien och Ungern. Särskilda protokoll har upprättats om den anpassning av avtalet som måste göras till följd av Finlands och de övriga nya medlemsstaternas anslutning. Europeiska unionens råd antog dessa protokoll den 10 maj 1999 och de undertecknades för Polens del i Bryssel den 25 juni 1999. Anpassningsprotokollet har gjort det möjligt att inge avtalet för formellt godkännande.

I sak innebär protokollen att avtalsbestämmelsen i artikel 102 i Finlands anslutningsakt verkställs. Protokollen innebär sålunda inte några faktiska ändringar i de sex nämnda Europaavtalen, utan situationen förblir densamma som vid tidpunkten för undertecknandet av den finska anslutningsakten.

Propositionen ansluter sig inte till budgetpropositionen. Till propositionen hör ett förslag till lag om införande av vissa bestämmelser i avtalet och i protokollet. Avtalet och protokollet träder i kraft när samtliga parter har godkänt dem i enlighet med sina nationella förfaranden. Meningen är att lagen skall träda i kraft vid samma tidpunkt som avtalet och protokollet.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Propositionens mål och de viktiga förslagen

1.1. Avtalets bakgrund

Europeiska gemenskapen har ingått Europaavtal med tio centraleuropeiska länder (Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern). De är breda avtal med delad behörighet och de omfattar dels frihandel, dels bestämmelser om politisk dialog och mera samarbete på många olika områden. Däremot är Europaavtalen inte lika brett utlagda och omfattande som EES-avtalet. I inledningen till samtliga Europaavtal nämns att slutmålet är medlemskap i Europeiska unionen.

Europaavtalen är avtal om associering enligt artikel 238 i EG-fördraget (nuvarande artikel 310 EG). Det är fråga om avtal med delad behörighet, vilka innehåller bestämmelser som omfattas av såväl gemenskapens som medlemsländernas kompetens. Gemenskapen har exklusiv behörighet i fråga om de handelspolitiska bestämmelserna i Europaavtalen. De flesta andra samarbetsområden i avtalet innehåller däremot frågor som också omfattas av medlemsländernas kompetens. Avtalen skall därför godkännas av såväl gemenskapen som medlemsländerna. De är i princip alla av samma typ, men vissa landsvisa skillnader finns dock.

Europaavtalet med Polen undertecknades i Bryssel den 16 december 1991 och det trädde i kraft den 1 februari 1994. I enlighet med artikel 102 i anslutningsakten har Finland förbundit sig att tillämpa det från och med den 1 januari 1995 med stöd av artikel 103.1 i anslutningsakten.

1.2. Avtalets huvudsakliga innehåll

Europaavtalen gäller frihandel och politisk dialog och dessutom innehåller de bestämmelser om bl.a. arbetskraftens rörlighet, etablering av företag, handel med tjänster, betalningar och kapital.

Avtalen innehåller också bestämmelser om samverkan på olika områden och bestämmel-

ser som avser att utveckla och förbättra motsvarande regler. Den ledande principen är en harmonisering av den polska lagstiftningen till gemenskapsreglerna på de samarbetsområden som avtalet täcker. På detta sätt eftersträvas successivt bättre förutsättningar för Polen att ansluta sig till Europeiska unionen. Bestämmelserna som reglerar samarbetsområdena är mycket generella och syftet är att stödja tillskapandet av institutioner på respektive område samt dessa institutioners verksamhet. Om det behövs kommer associeringsrådet och associeringskommittén att fastställa lämpliga metoder för att utveckla samarbetet.

Europaavtalen administreras av associeringsråd som sammanträder minst en gång om året på ministernivå. Associeringsråden följer genomförandet av avtalen och ger, om det behövs, rekommendationer om ändringar eller kompletteringar. Associeringskommittéerna behandlar på tjänstemannanivå frågor som gäller avtalen.

1.3. Avtalets politiska betydelse

Genom Europaavtalet upprättas en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater samt Polen. Ett syfte med arrangemanget är att skapa en ram för dialog mellan parterna för att möjliggöra att det utvecklas nära politiska förbindelser. Till detta hör regelbundna politiska samråd på högsta nivå. Vid dessa kan alla frågor som intresserar båda parterna behandlas för att stödja omvandlingsprocessen och samordna ställningstaganden som rör utrikespolitiken. Unionen och dess medlemsländer för den politiska dialogen med Polen i enlighet med fastställda former. På ministernivå förs de bilaterala politiska samtalen i associeringsrådet. För utvecklandet av de politiska förbindelserna innebär avtalet ett bättre institutionellt ramverk på multilateral nivå. Avtalet innehåller också bestämmelser om dialog på parlamentarisk nivå.

Finlands bilaterala politiska förbindelser med Polen har utvecklats gynnsamt. Det bör konstateras att de bilaterala politiska relatio-

nerna inte ersätts av Europaavtalet utan att detta utgör en komplettering av dem.

1.4. Avtalets handelspolitiska betydelse

Avtalet kommer att ha nya positiva effekter. Detta beror på att de bilaterala handelsavtal som funnits mellan Finland och Polen före Finlands anslutning till EU inte har varit lika heltäckande som Europaavtalet. De bilaterala handelsavtalen sades upp då Finland blev medlem av EU.

2. Propositionens verkningar

2.1. Ekonomiska verkningar

Avtalet upprättar ett frihandelsområde mellan parterna och har sålunda stor betydelse för utvecklingen av handelsutbytet mellan EU och Polen. Parternas medgivanden är dock asymmetriska till sin karaktär i den meningen att de av EU beviljade förmånerna är betydligt större än de polska. De övergångsperioder som EU tillämpar är också märkbart kortare än de som tillämpas av Polen. EU slopar tullarna på de flesta industriprodukterna så gott som genast, inom känsliga branscher inom fem år, medan Polen, beroende på bransch, får ha övergångsperioder mellan tre och nio år. I fråga om jordbruksvaror och bearbetade jordbruksprodukter beviljar parterna varandra ömsesidiga koncessioner som man fortsättningsvis kommer att förhandla fram årligen.

På området för ekonomiskt samarbete och handel erbjuder Europaavtalet bättre möjligheter till samarbete och export även för Finland och för finska företag i jämförelse med tredje länder. I detta sammanhang är det inte möjligt att bedöma de ekonomiska verkningarna av agerandet som hör samman med den nya typen av samarbete. Beslutsfattandet som gäller dem sker inom ramen för statsbudgeten.

2.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen har inga verkningar med avseende på organisation eller personal. De möten med associeringsråden och kommitté-

erna som administrationen av avtalet medför kan skötas med nuvarande personal på det sätt som normal praxis förutsätter.

2.3. Miljökonsekvenser

Propositionen har inga omedelbara miljökonsekvenser. Den syftar dock till en säkrare användning av kärnenergin (artikel 79) och till att utveckla och stärka samarbetet om miljö och människornas hälsa. Avtalet innehåller flera samarbetsområden inom miljövården (artikel 80). Dessutom kan det också antas att avtalet för sin del kommer att bidra till en harmonisering av den polska miljölagstiftningen med motsvarande EG-lagstiftning.

2.4. Verkningar på olika nationalitetsgruppers ställning

Propositionen syftar för sin del till bättre rättssäkerhet och jämlikhet på arbets- och sociallagstiftningens område för sådana medborgare i de avtalslutande staterna som vistas lagligen i landet. Avtalet förutsätter bl.a. att medborgare i associeringslandet inte får diskrimineras i fråga om t.ex. arbetsförhållanden, löner eller uppsägning. Man försöker också beakta och samordna pensionsförmånerna oberoende av det land som arbetet utförts i. Avtalet påverkar inte de regler som gäller för inresa i en medlemsstat.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag i utrikesministeriet. Utlåtande har inbegärts av handels- och industriministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, undervisningsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, finansministeriet och miljöministeriet samt av Finlands Bank, konkurrensverket och tullstyrelsen.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Med beaktande av Europaavtalens omfång

och det faktum att Europaavtalet med Polen har publicerats i sin helhet i den svenska specialutgåvan 1994 av Europeiska gemenskapernas officiella tidning (kapitel 11: Relationer med omvärlden, volym 26, EGT L 348, s.

1) har till denna proposition bifogats den egentliga avtalstexten och därutöver endast de avtalsbilagor och protokoll som är av betydelse för riksdagens godkännande.

DETALJMOTIVERING

1. Avtalets innehåll

I avtalets inledning konstateras att det är Polens slutliga mål att bli medlem i gemenskapen och att associeringen kommer att hjälpa Polen att uppnå detta mål.

I *artikel 1* upprättas en associering mellan EU och Polen och uppräknas associeringens syften.

AVDELNING I

POLITISK DIALOG

Artikel 2–5 beskriver den politiska dialogen. Den politiska dialogen är en betydelsefull del av avtalet och hör till EU-medlemsstaternas kompetens. I *artikel 2* konstateras att parterna etablerar en regelbunden dialog som bl.a. främjar en integrering fullt ut av Polen i samfundet av demokratiska nationer samt en tillnärmning mellan parternas ståndpunkter i säkerhetsfrågor. I *artikel 3* konstateras att samråd vid behov skall hållas mellan Europeiska rådets ordförande och ordföranden för Europeiska gemenskapernas kommission, å ena sidan, och Polens president, å andra sidan. På ministernivå förs den politiska dialogen i associeringsrådet. I *artikel 4* uppräknas andra förfaranden och mekanismer för dialogen. Enligt *artikel 5* äger dialogen på parlamentsnivå rum inom ramen för parlamentariska associeringskommittén.

AVDELNING II

ALLMÄNNA PRINCIPER

Artikel 6 innehåller de allmänna principerna. I den påpekas att associeringen omfattar en övergångsperiod på högst tio år, uppdelad i två på varandra följande etapper om fem år vardera. Associeringsrådet skall regelbundet kontrollera tillämpningen av avtalet och genomförandet av de ekonomiska reformerna i Polen.

AVDELNING III

FRI RÖRLIGHET FÖR VAROR

Artikel 7 innehåller bestämmelsen om upprättandet av ett frihandelsområde och fastställer övergångsperioderna. Den bastullsats från vilken de gradvisa sänkningarna skall företas är för varje produkt den tullsats som faktiskt tillämpades generellt dagen före ikraftträdandet av avtalet.

KAPITEL I

Industriprodukter

I *artikel 8–17* konstateras i sak att polska industriprodukter har tull- och kvotfritt tillträde till marknaden i EU-området, med undantag för vissa känsliga produkter som har en övergångsperiod om fem år. På motsvarande sätt får gemenskapen tull- och kvotfritt marknadstillträde i Polen för vissa av sina produkter när avtalet träder i kraft. För känsliga produkter inom olika branscher gäller en övergångsperiod mellan tre och sju år från dagen för ikraftträdandet. *Artikel 15* gäller den ordning som skall tillämpas på textilprodukter (protokoll 1). *Artikel 16* gäller den ordning som skall tillämpas på kol- och stålprodukter (protokoll 2).

KAPITEL II

Jordbruk

I *artikel 18–21* bestäms de arrangemang som gäller för jordbruket. För råvaror gäller i praktiken ett tredelat system (bilaga I, VIIIa, VIIIb, IX, Xa, Xb, Xc och XI) som grundar sig på konsolidering av fördelarna som mest gynnad nation, plus de varor för vilka ingen importavgift utan endast tullar uppbärs enligt gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik. För nöt- och fjäderfäkött, andra köttprodukter, frukt och grönsaker samt safter bevil-

jar gemenskapen koncessioner inom ramen för vilka sänkta tullar/importavgifter tillämpas. På handeln med bearbetade produkter (protokoll 3) tillämpas likaså vissa tariff-medgivanden. I artikel 21 bestäms att en skyddsklausul (artikel 30), som gör det möjligt att tillgripa ensidiga skyddsåtgärder om det behövs, skall tillämpas på handeln med jordbruksprodukter.

KAPITEL III

Fiskerinäringen

Artikel 22 och 23 innehåller bestämmelser om fiskeriprodukter.

KAPITEL IV

Gemensamma bestämmelser

Artikel 24–36 innehåller de gemensamma bestämmelserna för handeln mellan parterna. I artikel 25 bestäms att inga nya import- eller exporttullar eller kvantitativa restriktioner kommer att sättas i kraft. Om beskattningssmässig likvärdighet för parternas produkter bestäms i artikel 26. Enligt artikel 27 hindrar avtalet inte att tullunioner upprättas. I artikel 28 ingår bestämmelser om undantagsåtgärder. I artikel 29 regleras dumpning. Artikel 30 innehåller bestämmelser om importstörningar. Artikel 31 innehåller en klausul om otillräckligt utbud.

Artikel 32 gäller statliga monopol som skall anpassas så att det fem år efter ikraftträdandet av avtalet inte föreligger någon diskriminering mellan parterna. I artikel 33 bestäms om skyddsåtgärder. I artikel 34 finns en bestämmelse om ursprungsregler (protokoll 4). I artikel 35 uppräknas undantag som är motiverade av den allmänna moralen, den allmänna ordningen eller den allmänna säkerheten. Artikel 36 gäller särskilda bestämmelser som skall tillämpas på handel mellan Polen å ena sidan och Spanien och Portugal å andra sidan (protokoll 5).

AVDELNING IV

ARBETSTAGARNAS RÖRLIGHET, ETABLERING, TILLHANDAHÅLLANDE AV TJÄNSTER

KAPITEL I

Arbetstagarnas rörlighet

Enligt *artikel 37* får polska medborgare som är lagligen anställda i en medlemsstat inte diskrimineras på grund av sin nationalitet, beträffande arbetsförhållanden, avlöning eller avskedande. Även en arbetstagares make/maka och barn har tillträde till medlemsstatens arbetsmarknad under den tid arbetstagaren har rätt att arbeta i denna. Undantag utgör dock säsongarbetare och arbetstagare som kommer till landet med stöd av bilaterala avtal enligt artikel 41. Detta hindrar dock inte att medlemsstaten tillämpar en bestämmelse som eventuellt ingår i ett bilateralt avtal enligt artikel 41 och som är förmånligare för arbetstagarens familjemedlem. Enligt artikel 37.2 skall Polen garantera motsvarande rättigheter för unionsstaternas medborgare som är lagligen anställda i Polen och för deras makar och barn, som är lagligen bosatta i Polen, om inte annat följer av de bestämmelser som skall tillämpas.

Enligt artikel 58 avser avtalets bestämmelser inte fri rörlighet för arbetskraften, utan varje enskild medlemsstat skall genom uppehålls- och arbetstillstånd ha rätt att bestämma om associeringslandets medborgares inresa i enlighet med sina egna nationella regler. På arbete som utförs i Finland tillämpas finsk arbetslagstiftning. En förutsättning för att arbetstillstånd skall beviljas är dessutom att utlänningens löne- och arbetsvillkor är förenliga med gällande kollektivavtal.

Utlänningars inresa i Finland och deras vistelse och arbete här regleras i utlänningslagen (378/1991). Tillämpningen av reglerna om arbetstillstånd fastställs i utlänningsförordningen (142/1994) samt i den föreskrift (M 2/1999) som arbetsministeriet utfärdat med stöd av förordningen. Familjemedlemmar till en arbetstagare beviljas arbetstillstånd utan arbetsmarknadspolitisk prövning för en tidsperiod som bestäms enligt familjens uppe-

hållstillstånd. Permanent uppehållstillstånd beviljas efter två års vistelse i landet. En person som fått permanent uppehållstillstånd och dennes familjemedlemmar kan arbeta utan arbetstillstånd.

Artikel 38 innehåller bestämmelser om samordning av den sociala tryggheten. Enligt dessa skall fullgjorda försäkrings-, arbets- eller bosättningsmånader för polska arbetstagare, som arbetar i en EU-stat, och för deras familjemedlemmar adderas bl.a. med tanke på pensioner. Enligt den andra strecksatsen i artikeln kan i denna strecksats angivna pensioner fritt överföras enligt den betalande medlemsstatens lagstiftning. För det tredje får polska arbetstagare familjebidrag för sina familjemedlemmar på medlemsstatens territorium. Polen beviljar för sin del motsvarande rättigheter till familjebidrag (andra och tredje strecksatsen) för de EU-medborgare och deras familjemedlemmar som vistas på polskt territorium.

Enligt *artikel 39* skall associeringsrådet genom beslut anta lämpliga bestämmelser och administrativa regler för att genomföra det mål som fastställs i föregående artikel. Rådets bestämmelser får dock inte påverka de rättigheter och skyldigheter som enligt *artikel 40* uppkommer genom bilaterala avtal mellan Polen och medlemsstaterna, om dessa avtal föreskriver en mera gynnad behandling av medborgare från Polen eller medlemsstaterna.

De ovan nämnda avtalsbestämmelserna har inga direkta effekter på dagens läge vid sammanjämkningen av den sociala trygghetslagstiftningen i Finland och i Polen. I *artikel 38* har inskrivits ett mål som i sinom tid genomförs genom associeringsrådets beslut.

I *artikel 41* konstateras att de möjligheter till tillgång till anställning för polska arbetstagare som erbjuds i medlemsstaterna enligt bilaterala avtal bör bevaras och om möjligt förbättras. Associeringsrådet skall undersöka möjligheterna att erbjuda andra förbättringar.

Enligt *artikel 42* skall associeringsrådet under den andra etappen enligt *artikel 6* eller tidigare undersöka ytterligare möjligheter att förbättra arbetstagarnas rörlighet och avge rekommendationer i detta avseende.

Enligt *artikel 43* skall EG ge Polen tekniskt bistånd för inrättandet av ett socialt trygg-

hetssystem med tanke på att underlätta omstruktureringen av arbetskraftsresurserna som en följd av den ekonomiska omstruktureringen.

KAPITEL II

Etablering

Artikel 44–54 gäller etablering. Parterna garanterar bolag, dotterbolag och filialer på varandras territorier en likställd behandling. Utgångspunkten är att diskrimineringen skall försvinna i så stor utsträckning som möjligt.

Artikel 45 och *49* innehåller bestämmelser om finansiella tjänster. I *artikel 50* redogörs för de avvikelser som gäller vid etablering (t.ex. omstrukturering i någon bransch). Avvikelseerna har som tidsgräns sju år efter ikraftträdandet av avtalet.

KAPITEL III

Tillhandahållande av tjänster mellan gemenskapen och Polen

Artikel 55–57 reglerar tillhandahållandet av tjänster. I *artikel 55.1* påpekas att parterna åtar sig att tillse att även bolag som inte är etablerade på den andra partens territorium så småningom får erbjuda sina tjänster.

I *artikel 55.2* påpekas att ett polskt bolag som är etablerat i någon medlemsstat skall ha rätt till interna förflyttningar av arbetstagare på vissa villkor. På motsvarande sätt skall inresa på vissa villkor tillåtas för personer i nyckelställning eller särskilda uppgifter i samband med tillhandahållandet av tjänster. När de i avtalet angivna villkoren uppfylls, kan de avsedda uppehålls- och arbetstillstånden beviljas enligt de regler som gäller i Finland, om vistelsens art förutsätter arbetstillstånd.

I *artikel 56* förbinder sig parterna att beträffande internationell sjötransport faktiskt tillämpa principen om obegränsad tillgång till marknaden och trafiken på kommersiella grunder. Beträffande luft- och landstransporter träffas överenskommelse om det ömsesidiga marknadstillträdet i ett senare skede i särskilda transportavtal.

KAPITEL IV

Allmänna bestämmelser

Innehållet i *artikel 58* har redan behandlats i samband med *artikel 37*. I *artikel 58* konstateras dessutom att bestämmelserna i avdelning IV, kapitel II, III och IV skall anpassas gradvis i enlighet med Allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS).

AVDELNING V

BETALNINGAR, KAPITAL, KONKURRENSBESTÄMMELSER OCH ANDRA EKONOMISKA BESTÄMMELSER, TILLNÄRMNING AV LAGSTIFTNING

KAPITEL I

Löpande betalningar och kapitalrörelser

Enligt *artikel 59* åtar sig parterna att tillåta alla betalningar i fritt konvertibel valuta i den omfattning som de transaktioner som ligger till grund för betalningarna gäller enligt avtalet liberaliserad rörlighet av varor, tjänster eller personer mellan parterna.

Enligt *artikel 60* skall parterna garantera fri rörlighet för kapital i samband med direkta investeringar i bolag som bildats i överensstämmelse med värdlandets lagstiftning samt repatriering av vinster. Fri rörlighet för kapital och repatriering av vinster garanteras vid utgången av det femte året för alla investeringar i samband med att gemenskapsmedborgare som bedriver verksamhet i Polen etablerar sig som egenföretagare.

Enligt *artikel 61* skall parterna inom fem år vidta åtgärder för att skapa de nödvändiga villkoren för en fortsatt gradvis tillämpning av gemenskapens regler om fri rörlighet för kapital.

Artikel 62 ger Polen, tills den polska valutan är helt konvertibel, möjlighet att under exceptionella omständigheter tillämpa växlingsrestriktioner i samband med beviljande av eller upptagande av krediter, inom ramen för vad som är tillåtet av Internationella valutafonden.

KAPITEL II

Konkurrensbestämmelser och andra ekonomiska bestämmelser

Enligt *artikel 63* är alla avtal mellan företag i syfte att begränsa konkurrensen, missbruk av en dominerande ställning och allt statligt stöd som snedvrider konkurrensen oförenligt med avtalet. Detta motsvarar *artikel 85.1* i EG-fördraget (nuvarande *artikel 81* EG), som är en av gemenskapens viktigaste konkurrensregler samt *artikel 86* (nuvarande *artikel 82* EG; dominerande marknadsställning) och *artikel 92* (nuvarande *artikel 87* EG; statligt stöd). Bestämmelser om undantag i fråga om Polens statliga stöd ingår i *artikel 63.4*, *63.5*, *63.6* och *63.8*.

Enligt *artikel 64* försöker parterna undvika importrestriktioner i betalningsbalanssyfte och dessa skall meddelas i god tid.

I *artikel 65* konstateras att i fråga om offentliga företag eller företag som har medgetts särskilda rättigheter skall associeringsrådet säkerställa upprätthållandet av principerna i fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt i *artikel 90* (nuvarande *artikel 86* EG).

I *artikel 66* bekräftar Polen att landet fortfarande förbättra skyddet av immateriell, industriell och kommersiell äganderätt. Vid utgången av det femte året efter avtalets ikraftträdande ansluter sig Polen till de multilaterala konventionerna om detta.

Enligt *artikel 67* anser parterna det önskvärt att möjliggöra tilldelning av offentliga kontrakt på en icke-diskriminerande och ömsesidig grundval.

KAPITEL III

Tillnärmning av lagstiftning

I *artikel 68* medger parterna att en viktig förutsättning för Polens ekonomiska integration i gemenskapen är en tillnärmning av lagstiftningarna. I *artikel 69* räknas de områden upp där tillnärmningen är särskilt viktig (bl.a. tullagstiftning, bolagslagstiftning, banklagstiftning, bolagsredovisning, bolagsbeskattning). Enligt *artikel 70* skall EG ge

Polen tekniskt bistånd för genomförandet av dessa åtgärder.

AVDELNING VI

EKONOMISKT SAMARBETE

I *artikel 71–94* behandlas ekonomiskt samarbete på olika områden. Politik och andra åtgärder skall utformas för att få till stånd ekonomisk utveckling i Polen.

Samarbetsområden är: industriellt samarbete (artikel 72), främjande och skydd av investeringar (artikel 73), jordbruks- och industristandarder och bedömning av överensstämmelse (artikel 74), samarbete inom vetenskap och teknik (artikel 75), utbildning (artikel 76), jordbruk och jordbrukets förädlingsindustri (artikel 77), energi (artikel 78), samarbete på kärnenergiområdet (artikel 79), miljö (artikel 80), transport (artikel 81), telekommunikation (artikel 82), bank- och försäkringsväsen och andra finansiella tjänster (artikel 83), monetär politik (artikel 84), tvättning av pengar (artikel 85), regional utveckling (artikel 86), socialt samarbete (artikel 87), turism (artikel 88), små och medelstora företag (artikel 89), information och audiovisuella medier (artikel 90), tull (artikel 91), statistiskt samarbete (artikel 92), ekonomiska aspekter (artikel 93) och narkotika (artikel 94). Bestämmelserna om detta är i regel generella och av målsättningskaraktär.

AVDELNING VII

KULTURELLT SAMARBETE

I *artikel 95* uppräknas olika områden för kulturellt samarbete.

AVDELNING VIII

EKONOMISKT SAMARBETE

I *artikel 96–101* omnämns källor för ekonomiskt bistånd, t.ex. Europeiska investeringsbanken, PHARE-planen och ekonomiskt bistånd inom ramen för G-24. I artikel 98

konstateras att målsättningarna och områdena för gemenskapens ekonomiska bistånd skall fastställas i ett vägledande åtgärdsprogram som parterna skall underrätta associeringsrådet om. I artikel 99 påpekas att syftet med G-24 biståndet bl.a. är att införa konvertibilitet för den polska valutan. I artikel 100 fastställs att det ekonomiska biståndet skall utvärderas på grundval av de behov som uppstår och enligt Polens utvecklingsnivå, med beaktande av den polska ekonomins upptagningsförmåga. I artikel 101 påpekas att gemenskapens bidrag skall ges i nära samordning med bidrag från andra källor.

AVDELNING IX

INSTITUTIONELLA OCH ALLMÄNNA BESTÄMMELSER SAMT SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 102–107 innehåller bestämmelser om associeringsrådet. Rådet skall övervaka avtalets genomförande. Det sammanträder på ministernivå en gång om året och när omständigheterna kräver det. Associeringsrådet undersöker alla frågor av betydelse inom ramen för avtalet samt alla andra internationella frågor av gemensamt intresse för parterna.

Associeringsrådet består av medlemmarna i EU-rådet och medlemmar i kommissionen samt av medlemmar i den polska regeringen. I rådet är en medlem av EU-rådet och en medlem av polska regeringen i tur och ordning ordförande enligt bestämmelserna i arbetsordningen. I associeringsrådet kan representationen även skötas genom ställföreträdare.

Associeringsrådet har befogenhet att fatta beslut i syfte att uppnå målen i avtalet. Besluten är bindande för parterna, och parterna skall vidta de åtgärder som behövs för att genomföra besluten. Associeringsrådet kan även avge rekommendationer.

Associeringsrådet utarbetar sina beslut och rekommendationer i samförstånd mellan de båda parterna.

Var och en av parterna kan hänskjuta en tvist om tillämpningen eller tolkningen av avtalet till associeringsrådet som kan bilägga

tvisten genom ett beslut. Om det inte är möjligt att bilägga tvisten i associeringsrådet skall skiljeförfarande användas.

Associeringsrådet biträds av en associeringskommitté, som består av företrädare för medlemmarna i EU-rådet och kommissionen samt företrädare för den polska regeringen, vanligtvis på högre tjänstemannanivå. Associeringsrådet fastställer associeringskommitténs uppgifter i sin arbetsordning, och dessa skall särskilt inbegripa förberedelse av rådets sammanträden och hur kommittén skall fungera. Associeringsrådet kan delegera sina befogenheter till associeringskommittén.

Artikel 108–110 innehåller bestämmelser om den parlamentariska associeringskommittén. Enligt artiklarna skall en parlamentarisk kommitté inrättas som ett forum för medlemmarna i det polska parlamentet och Europaparlamentet där de kan träffas och utbyta åsikter. Kommittén skall själv fastställa hur ofta den skall sammanträda.

I *artikel 111* åtar sig parterna att säkerställa att deras medborgare har tillgång till behöriga domstolar. *Artikel 112* innehåller de avvikelser som tillåts. I *artikel 113* utreds diskrimineringsbestämmelserna inom avtalets tillämpningsområde.

I *artikel 114* påpekas att när produkter med ursprung i Polen importeras till gemenskapen skall de inte medges en gynnsammare behandling än den som tillämpas av medlemsstaterna sinsemellan samt att den behandling som medges Polen enligt avdelning IV och kapitel I i avdelning V inte skall vara mer gynnsam än den som tillämpas av medlemsstaterna sinsemellan.

I *artikel 115–120* ingår närmare bestämmelser om genomförandet och ikraftsättandet av avtalet.

Enligt *artikel 121*, tredje stycket skall avtalet då det träder i kraft ersätta avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Polen om handel och ekonomiskt och kommersiellt samarbete, undertecknat i Bryssel den 19 september 1989, och protokollet mellan Europeiska kol- och stål gemenskapen och Polen, undertecknat i Bryssel den 16 oktober 1991.

I *artikel 122* ingår närmare bestämmelser om vad som avses med "dagen för avtalets ikraftträdande".

2. Anpassningsprotokollets innehåll

2.1. Allmänt

Enligt artikel 102 i anslutningsakten har Finland förbundit sig att från och med den 1 januari 1995 tillämpa bestämmelserna i de avtal som anges i artikel 103.1. Dessa avtal är bl.a. de Europaavtal som Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater ingått med Bulgarien, Polen, Rumänien, Slovakien, Tjeckien och Ungern. Om anpassningarna i dessa avtal till följd av Finlands och de andra nya medlemsstaternas (Sverige och Österrike) anslutning har särskilda protokoll upprättats, och dessa har undertecknats av Polen och EU-staterna i Bryssel den 25 juni 1999.

I sak innebär protokollet med Polen att fördragsbestämmelsen i artikel 102 i akten om Finlands anslutning verkställs. Protokollet innebär sålunda inga faktiska ändringar i Europaavtalet med Polen, utan situationen förblir densamma som vid tidpunkten för Finlands undertecknande av anslutningsakten. Jämfört med dagens läge medför protokollet varken ekonomiska eller politiska förändringar eftersom Finland har följt bestämmelserna i Europaavtalet med Polen sedan den 1 januari 1995.

Protokollen träder i kraft när samtliga parter till de sex Europaavtalen och Finland, Sverige och Österrike har godkänt dem.

2.2. Protokollets innehåll

Artikel 1 i protokollet innehåller en bestämmelse om att Finland, Sverige och Österrike blir avtalsslutande parter i Europaavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Polen, å andra sidan.

Enligt artikel 2 får den finska och den svenska språkversionen av texten till Europaavtalet och dess bilagor, protokoll och förklaringar samma giltighet som originaltexterna.

I artikel 3 bestäms att anpassningsprotokollet som utgör en integrerad del av Europaavtalet skall godkännas i enlighet med parternas nationella förfaranden.

Enligt artikel 4 träder protokollet i kraft den första dagen i den andra månaden efter det att parterna underrättat varandra om att förfarandet enligt artikel 3 har slutförts.

Enligt artikel 5 är generalsekretariatet för Europeiska unionens råd depositarie för protokollet.

Enligt artikel 6 upprättas protokollet i två exemplar på tolv språk, vilka samtliga texter är lika giltiga.

3. Lagförslag

1 §. Lagens 1 § innehåller en bestämmelse som sätter i kraft de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europaavtalet med Polen och i anpassningsprotokollet.

2 §. Lagens 2 § innehåller en bestämmelse enligt vilken närmare bestämmelser om verkställigheten kan utfärdas genom förordning av republikens president.

3 §. Det förslås att lagen skall träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som Europaavtalet med Polen och anpassningsprotokollet träder i kraft för Finlands del.

4. Ikraftträdande

Enligt artikel 121, första stycket, i Europaavtalet skall avtalet godkännas av de avtalslutande parterna enligt deras egna förfaranden. Avtalet och anpassningsprotokollet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna till varandra anmält att godkännandeförfarandena har avslutats. Vid tidpunkten för avlåtandet av propositionen har Danmark, Frankrike, Irland, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Sverige och Tyskland anmält godkännande. Det föreslås att den lag som ingår i propositionen skall träda i kraft vid en tidpunkt som fastställs i förordning av republikens president samtidigt som avtalet och anpassningsprotokollet träder i kraft för Finlands del.

Europaavtalet med Polen och anpassningsprotokollet innehåller bestämmelser som omfattas av landskapets lagstiftningsbehörighet enligt 18 § självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Enligt 59 § 2 mom. självstyre-

selagen för Åland måste Ålands lagting ge sitt bifall till den föreslagna lagen om ikraftträdande.

5. Behovet av riksdagens samtycke

Europaavtalet med Polen är ett avtal med s.k. delad behörighet där bestämmelserna omfattas dels av de enskilda medlemsstaternas behörighet, dels av gemenskapskompetensen. Finland godkänner sålunda avtalet och anpassningsprotokollet enligt 93 § 1 mom. och 94 § grundlagen till de delar som bestämmelserna i avtalet omfattas av medlemsstaternas behörighet. Gemenskapskompetensen är exklusiv i fråga om avtalets handelspolitiska bestämmelser. Däremot innehåller många andra samarbetsområden i avtalet bestämmelser som också omfattas av medlemsstaternas behörighet, eftersom gemenskapen enligt gemenskapsrättens nuvarande utvecklingsskede har en relativt begränsad kompetens i frågor som gäller rörlighet för medborgare från tredje stater. Dessa områden ingår särskilt i bestämmelserna om arbetstagarnas fria rörlighet, etableringsrätten och tillhandahållandet av tjänster. Då Nicefördraget träder i kraft kommer tjänsterna att ingå i den gemensamma handelspolitiken, även om medlemsstaterna har kvar rätten att upprätthålla och ingå avtal om dem med tredje part. Gränsen mellan gemenskapskompetensen och medlemsstaternas behörighet är inte helt klar i associeringsavtalet och avtalet innehåller inte heller någon bestämmelse som kunde visa hur behörigheten fördelas. Eftersom Europeiska unionen har antagit avtalet med stöd av artikel 238 i EG-fördraget (nuvarande artikel 310 EG), ger inte heller den rättsliga grunden underlag för slutsatser om kompetensfördelningen i detalj. I det följande kommenteras de artiklar som hör till området för lagstiftningen i avtalet till den del de enligt regeringens uppfattning sorterar under medlemsstaternas behörighet.

Enligt 94 § 1 mom. grundlagen krävs riksdagens godkännande för bl.a. sådana fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Grundlagsutskottet anser

att denna grundlagsfästa befogenhet hos riksdagen avser alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. En bestämmelse skall anses höra till området för lagstiftningen 1) om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen 2) om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter 3) om den sak som bestämmelsen gäller enligt grundlagen skall föreskrivas i lag 4) om det finns lagbestämmelser om den sak som lagen gäller eller 5) om det enligt rådande uppfattning i Finland skall lagstiftas om saken. Frågan påverkas inte av om en bestämmelse strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11, 12 och 45/2000 rd).

Avdelning IV och avdelning IX i avtalet innehåller flera bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, vilket kommenteras i det följande, och som sålunda kräver samtycke av riksdagen.

Genomförandet av icke-diskrimineringsprincipen i artikel 37 i avtalet anknuter i Finland bl.a. till 6 § grundlagen (731/1999), 2 kap. 2 § arbetsavtalslagen (55/2001) och 47 kap. 3 § strafflagen (39/1889). Genomförandet av bestämmelserna om vistelse och arbete i artikel 37 regleras av utlänningslagen och utlänningsförordningen. Även om bestämmelserna i artikel 37 inte förutsätter några lagändringar så hör de till området för lagstiftningen eftersom de gäller omständigheter som hör samman med grunderna för individens rättigheter och skyldigheter och som regleras på lagnivå i Finland.

Bestämmelserna i artikel 38 om samordning av systemen för social trygghet gäller individens rättigheter och skyldigheter. De hör samman med bestämmelserna i 19 § grundlagen om att det allmänna skall se till rättigheterna som gäller social trygghet. Bestämmelserna i artikel 38 hör sålunda till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna om gemenskapens etableringsrätt gäller a priori inte personer och bolag från tredje länder. När en person från tredje land vill börja utöva ett yrke eller etablera ett bolag i en medlemsstat tillämpas den nationella lagstiftningen på honom eller

honne. Bestämmelserna om etablering i kapitel II hör samman med 18 § 1 mom. grundlagen enligt vilket var och en i enlighet med lag har rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen.

Som det redan påpekats så kommer bestämmelserna om tjänster att föras in under den gemensamma handelspolitiken då Nicefördraget träder i kraft. Eftersom det i Finland finns bestämmelser på lagnivå om tillhandahållandet av tjänster, hör bestämmelserna i associeringsavtalets kapitel III till området för lagstiftningen för närvarande.

Enligt artikel 46 granskar associeringsrådet vilka bestämmelser som behövs för ömsesidigt erkännande av examina. Om erkännande av examina finns bestämmelser i flera finska lagar, bl.a. i lagen om genomförande av en generell ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen (1597/1992). Lagen kan också tillämpas enligt vad som i fråga om behörighet och rätt att utöva ett yrke överenskomms i ett avtal som Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater ingår med en annan part. Bestämmelsen förutsätter inte att gällande lagar ändras, men den hör till området för lagstiftningen.

Associeringsrådet som avses i artikel 102 i avtalet får enligt artikel 104 avge rekommendationer och fatta beslut. Associeringsrådet kan delegera sina befogenheter till den associeringskommitté som avses i artikel 106 i avtalet. Besluten är bindande för parterna som skall vidta de åtgärder som behövs för att genomföra besluten. Enligt artikel 105 har associeringsrådet också befogenheter att avgöra tvister om tillämpningen eller tolkningen av avtalet. Bestämmelser om associeringsrådets uppgifter och befogenheter ingår dessutom i bl.a. artikel 39–42 i avtalet. Bestämmelserna om associeringsrådets och associeringskommitténs befogenheter innehåller en möjlighet att fatta beslut i frågor som sorterar under medlemsstaternas behörighet och enligt Finlands grundlag under finsk lagstiftning. Med hänsyn till avtalets innehåll kan man anta att denna möjlighet kan betraktas som relativt liten. Eftersom associeringsrådets beslutanderätt är bindande för parterna måste det dock anses att dessa bestämmelser

i avtalet hör till området för lagstiftningen till dessa delar.

Bestämmelserna om tvistlösning i artikel 105 i avtalet innehåller även bestämmelser om skiljeförfarande där besluten blir bindande för parterna. I dessa fall kan ett bindande beslut också gälla frågor som hör till området för lagstiftningen och bestämmelsen måste därför anses höra till området för lagstiftningen.

Genom anpassningsprotokollet blir bestämmelserna i Europaavtalet bindande för Finland. Dessa bestämmelser innehåller också bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Genom anpassningsprotokollet får också de finska och svenska språkversionerna av avtalet giltighet. Bestämmelserna i anpassningsprotokollet hör till området för lagstiftningen.

6. Behandlingsordning

Avtalets bestämmelser om inrättandet av ett associeringsråd samt om rådets uppgifter och behörighet hör till området för lagstiftningen på det sätt som beskrivits ovan.

Enligt EG-domstolens praxis kan associeringsrådet fatta beslut om tillämpningen och verkställigheten av avtalet, och dessa beslut blir direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna.

Det kan anses att medlemsstaterna har åtminstone partiell behörighet till de delar som gäller arbetstagarnas rörlighet, etableringsrätt och tillhandahållande av tjänster. Detta gäller särskilt bestämmelserna och reglerna om inresa i landet samt om vistelse och arbete där, om arbetsvillkor och fysiska personers etablering samt om tillhandahållandet av tjänster. Enligt avtalet har associeringsrådet främst behörighet att ge rekommendationer på dessa områden och att granska de medel som används för att uppnå avtalets mål. I vissa frågor kan associeringsrådet dessutom fatta bindande beslut.

I fråga om detta hindrar bestämmelserna i avtalet dock inte parterna från att tillämpa bestämmelser och föreskrifter om inresa och vistelse i landet, om arbete och arbetsvillkor samt om fysiska personers etablering och om tillhandahållande av tjänster under förutsättning att de fördelar som fastställs i avtalet inte begränsas.

EU-rådet deltar i beslutsfattandet i associeringsrådet där besluten fattas enhälligt. En medlemsstat är företräd i associeringsrådet enbart genom den representant som utsetts av EU-rådet. När associeringsrådet behandlar frågor som hör till gemenskapskompetensen är huvudregeln den att de interna besluten inom gemenskapen skall fattas med iakttagande av de omröstningsregler som gäller för beslut om EG-rättsakter på motsvarande område. Om ett bindande beslut av associeringsrådet hör till medlemsstaternas behörighet, fattas beslutet i EU-rådet med enhällighet.

Till den del associeringsrådet behandlar frågor som hör till medlemsstaternas behörighet, har medlemsstaterna sålunda möjlighet att i rådet påverka behandlingen. Då även associeringsrådet fattar sina beslut med enhällighet, betyder detta att medlemsstaterna i praktiken inte blir tvungna att godkänna beslut som de motsatt sig.

Även om medlemsstaterna deltar indirekt, via EU-rådet, i beslutsfattandet i själva associeringsrådet, anser regeringen, vare sig det är fråga om medlemsstaternas behörighet eller om delad behörighet, att delegeringen inte innebär sådan delegering till ett internationellt organ av finsk rättskipningsbehörighet att godkännandet av själva associeringsavtalet förutsätter att inskränkt grundlagsordning används. Riksdagens grundlagsutskott har i sin utlåtandep Praxis ansett att konstellationer av denna typ inte strider mot grundlagen (GrUU 20/1995 rd).

Enligt artikel 105 i avtalet kan en tvist mellan parterna om tolkningen och tillämpningen av avtalet hänskjutas till separat skiljeförfarande. Riksdagens grundlagsutskott har ansett det som ett naturligt element i internationell samverkan att oavhängiga internationella organ åläggs behörighet att lösa tvister (GrUU 10/1998 rd). Även om denna bestämmelse bör anses höra till området för lagstiftningen har det inte ansetts att den strider mot modern suveränitetsuppfattning.

Europaavtalet med Polen är mycket långt av samma typ som de avtal som har ingåtts med Estland, Lettland, Litauen och Slovenien.

Med stöd av vad som anförts ovan anser regeringen att beslut om godkännande av Europaavtalet med Polen och anpassningspro-

tokollet kan fattas med enkel majoritet och att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § grundlagen föreslås,

att Riksdagen godkänner det i Bryssel den 16 december 1991 ingångna Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Polen, å andra sidan, samt det i Bryssel den 25 juni 1999 ingångna protokollet om anpassning

av de institutionella aspekterna i Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Polen, å andra sidan, för att beakta Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till Europeiska unionen, till de delar avtalet och anpassningsprotokollet hör till Finlands behörighet.

Eftersom avtalet och anpassningsprotokollet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europaavtalet med Polen och i anpassningsprotokollet som hör samman med det

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 16 december 1991 ingångna Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Polen, å andra sidan, samt det i Bryssel den 25 juni 1999 ingångna protokollet om anpassning av de institutionella aspekterna i Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Polen, å andra sidan, för att beakta Republiken Öster-

rikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till Europeiska unionen gäller som lag sådana som Finland har förbundet sig till dem.

2 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning av republikens president.

3 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 13 december 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikesminister *Erkki Tuomioja*

EUROPAAVTALET

om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Polen, å andra sidan

KONUNGARIKET BELGIEN,
KONUNGARIKET DANMARK,
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,
HELLENSKA REPUBLIKEN,
KONUNGARIKET SPANIEN,
FRANSKA REPUBLIKEN,
IRLAND,
ITALIENSKA REPUBLIKEN,
STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,
KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,
PORTUGISISKA REPUBLIKEN,
FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,

avtalsslutande parter i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stål-gemenskapen och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, nedan kallade "medlemsstaterna", och

EUROPEISKA EKONOMISKA GEMENSKAPEN, EUROPEISKA KOL- OCH STÅL-GEMENSKAPEN, och EUROPEISKA ATOMENERGIGEMENSKAPEN, nedan kallade "gemenskapen",

å ena sidan, och

REPUBLIKEN POLEN, nedan kallad "Polen",

å andra sidan,

SOM BEAKTAR betydelsen av de traditionella förbindelser som finns mellan gemenskapen, dess medlemsstater och Polen samt avtalsparternas gemensamma värderingar,

SOM INSER att gemenskapen och Polen vill stärka dessa förbindelser och skapa nära och varaktiga förbindelser, grundade på ömsesidighet, som gör det möjligt för Polen att delta i den europeiska integrationsprocessen och sålunda att stärka och utvidga de förbindelser som upp-

rättats tidigare, särskilt genom avtalet om handel och handelsmässigt och ekonomiskt samarbete, undertecknat den 19 september 1989,

SOM BEAKTAR gemenskapens, dess medlemsstaters och Polens åtagande att stärka de politiska och ekonomiska friheterna som utgör själva grunden för en associering,

SOM INSER det polska folkets påtagliga insatser i processen för en snabb övergång till en ny politisk och ekonomisk ordning som grundar sig på rättssäkerhet och de mänskliga rättigheterna, inbegripet de rättsliga och ekonomiska ramarna för marknadsekonomi och ett flerpartisystem som innebär fria, demokratiska val,

SOM ERINRAR SIG gemenskapens, dess medlemsstaters samt Polens starka engagemang i Europeiska säkerhets- och samarbetskonferensen (ESK) och i det fullständiga genomförandet av alla bestämmelser och principer i denna, särskilt slutakten från Helsingfors, slutdokumenten från uppföljningsmötena i Madrid och Wien samt Parisdeklarationen för ett nytt Europa,

SOM ÄR MEDVETNA OM vikten av associeringsavtalet för att bygga en grundval för ett stabilt Europa baserat på samarbete och med gemenskapen som en av hörnstenarna,

SOM TROR att associeringens fullständiga genomförande bör kopplas samman med de faktiska resultaten av Polens politiska, ekonomiska och rättsliga reformer, liksom med införandet av de faktorer som är nödvändiga för samarbetet och närmandet mellan parternas system, särskilt mot bakgrund av slutsatserna från Kol- och stålgemenskapens Bonnkonferens,

SOM ÖNSKAR skapa och utveckla en regelbunden politisk dialog om bilaterala och internationella frågor av gemensamt intresse,

SOM BEAKTAR gemenskapens vilja att ge ett fast stöd åt genomförandet av reformer och att hjälpa Polen att ta de ekonomiska och sociala konsekvenserna av strukturanpassningen,

SOM BEAKTAR gemenskapens vilja att inrätta medel för samarbete och ekonomiskt, tekniskt och finansiellt bistånd på global och flerårig grund,

SOM BEAKTAR att gemenskapen och Polen förbundit sig att idka frihandel och i synnerhet att iaktta de rättigheter och skyldigheter som följer av Allmänna tull- och handelsavtalet (GATT),

SOM ERINRAR SIG de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan gemenskapen och Polen och sålunda inser att målsättningen med denna associering bör uppnås genom lämpliga bestämmelser i detta avtal,

SOM ÄR ÖVERTYGGADE OM att associeringsavtalet kommer att skapa ett nytt klimat för deras ekonomiska relationer, särskilt för utvecklingen av handel och investeringar, något som är oundgängligt för ekonomisk omstrukturering och för modernisering av tekniken,

SOM ÖNSKAR etablera ett kulturellt samarbete och utveckla informationsutbytet,

SOM HAR I ÅTANKE att Polens slutliga målsättning är att bli medlem i gemenskapen och att denna associering enligt parternas mening kommer att bidra till att uppnå denna målsättning,

HAR ENATS OM FÖLJANDE:

Artikel 1

1. En associering skall upprättas mellan gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Polen å andra sidan.

2. Avtalet har följande syften:

— Skapa en lämplig struktur för en politisk dialog mellan parterna så att nära politiska förbindelser kan utvecklas.

— Främja en utvidgning av handeln och de harmoniska ekonomiska förbindelserna parterna emellan och på så vis stödja en dynamisk ekonomisk utveckling och välbefinnande i Polen.

— Skapa en grund för gemenskapens ekonomiska och tekniska stöd till Polen.

— Skapa en lämplig struktur för Polens gradvisa integration i gemenskapen. Polen strävar efter att uppfylla de nödvändiga villkoren härför.

— Främja samarbetet i kulturella frågor.

— kommer att förbättra den ömsesidiga förståelsen och öka konvergensen hos ställningstaganden i internationella frågor, särskilt de frågor som kan få väsentliga följder för den ena eller andra parten,

— kommer att göra det möjligt för vardera parten att ta hänsyn till den andra partens ståndpunkt och intressen i deras respektive beslutsprocesser,

— kommer att öka säkerheten och stabiliteten i hela Europa.

Artikel 3

1. Eventuella samråd mellan parterna skall hållas mellan å ena sidan ordförandena för Europeiska rådet och Europeiska gemenskapernas kommission och å andra sidan Polens president.

2. På ministernivå skall en politisk dialog äga rum inom associeringsrådet. Rådet skall generellt ansvara för alla frågor som parterna eventuellt vill ta upp till diskussion.

AVDELNING I

POLITISK DIALOG

Artikel 2

En regelbunden politisk dialog skall skapas mellan parterna. Den skall följa och konsolidera närmandet mellan gemenskapen och Polen, stödja de pågående politiska och ekonomiska förändringarna i landet och bidra till att nya solidariska förbindelser etableras. Den politiska dialogen och det politiska samarbetet

— kommer att göra det möjligt för Polen att helt integreras i samfundet av demokratiska nationer och gradvis närma sig gemenskapen. Det ekonomiska närmande som avses i detta avtal kommer att leda till större politisk konvergens,

Artikel 4

Parterna skall fastställa andra förfaranden och mekanismer för en politisk dialog, särskilt i följande former:

— Möten på högsta nivå (politiska ledare) mellan polska tjänstemän, å ena sidan, och ordföranden för Europeiska gemenskapernas råd och ordföranden för Europeiska gemenskapernas kommission, å andra sidan.

— Ett fullständigt utnyttjande av alla diplomatiska kanaler, inbegripet regelbunden orientering av polska tjänstemän i Warszawa, konsultationer vid internationella möten samt kontakter mellan diplomatiska företrädare i tredje land.

- Ett regelbundet tillhandahållande av information till Polen om europeiskt politiskt samarbete som i lämpliga fall skall vara ömsesidigt.
- Alla andra medel som skulle ge ett värdefullt bidrag till att konsolidera, utveckla och vidga denna dialog.

Artikel 5

Politisk dialog på parlamentarisk nivå skall äga rum inom ramen för den parlamentariska associeringskommittén.

AVDELNING II

ALLMÄNNA PRINCIPER

Artikel 6

1. Associeringen skall omfatta en övergångsperiod på högst 10 år, uppdelad i två på varandra följande etapper som vardera principiellt varar i fem år. Den första etappen skall börja när detta avtal träder i kraft.

2. Associeringsrådet skall regelbundet undersöka tillämpningen av avtalet och Polens framsteg i processen mot ett marknadsekonomisystem.

3. Inom loppet av de tolv månader som föregår utgången av den första etappen skall associeringsrådet sammanträda för att besluta om övergången till den andra etappen och om vilka eventuella förändringar som skall göras beträffande åtgärderna för genomförandet av bestämmelserna om den andra etappen. Rådet skall därvid ta hänsyn till resultatet av undersökningen i punkt 2.

4. De två etapper som beskrivs i punkterna 1 och 3 skall inte gälla för avdelning III.

AVDELNING III

FRI RÖRLIGHET FÖR VAROR

Artikel 7

1. Gemenskapen och Polen skall gradvis upprätta ett frihandelsområde under en övergångsperiod på högst tio år med början från ikraftträdandet av detta avtal, i enlighet med bestämmelserna i detta avtal och i överensstämmelse med bestämmelserna i Allmänna tull- och handelsavtalet (GATT).

2. Den kombinerade varunomenklaturen skall tillämpas för klassificering av varor i handeln mellan de två parterna.

3. För varje vara skall den bastullsats från vilken de gradvisa sänkningarna i detta avtal företas vara den tullsats som faktiskt tillämpades generellt dagen före avtalets ikraftträdande.

4. Om en generell sänkning av tullsatsen sker efter avtalets ikraftträdande, särskilt sänkningar som följer av det tullavtal som ingåtts som ett resultat av Uruguayrundan inom ramarna för GATT, skall denna sänkta tullsats ersätta de bastullsatser som avses i punkt 3 från och med den dag när sådana sänkningar företas.

5. Gemenskapen och Polen skall underrätta varandra om sina respektive bastullsatser.

KAPITEL I

Industriprodukter

Artikel 8

1. Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas på de produkter med ursprung i gemenskapen och Polen som anges i kapitel 25—97 i Kombinerade nomenklaturen med undantag av de produkter som förtecknas i bilaga 1.

2. Bestämmelserna i artikel 9—13 gäller

inte för de produkter som anges i artiklarna 15 och 16.

ikraftträdande för produkter med ursprung i Polen.

Artikel 9

1. Gällande importtullar i gemenskapen på andra produkter med ursprung i Polen än de som anges i bilagorna 2a, 2b och 3 skall avskaffas vid tiden för detta avtals ikraftträdande.

2. Gällande importtullar i gemenskapen på de produkter med ursprung i Polen som anges i bilaga 2a skall gradvis avskaffas enligt följande tidsplan:

- Vid tiden för detta avtals ikraftträdande skall varje tull sänkas till 50 % av bastullsatsen.
- Ett år efter detta avtals ikraftträdande skall resterande tullar avskaffas.

Gällande importtullar i gemenskapen på de produkter med ursprung i Polen som anges i bilaga 2b skall gradvis sänkas från och med dagen för detta avtals ikraftträdande genom årliga sänkningar på 20 % av bastullsatsen så att de är helt avskaffade vid slutet av det fjärde året efter dagen för detta avtals ikraftträdande.

3. De produkter med ursprung i Polen som anges i bilaga 3 skall beviljas befrielse från importtullar inom ramen för gemenskapens årliga tullkvoter eller tulltak som gradvis ökas i enlighet med villkoren i den bilagan så att tullavgifter på import av de berörda produkterna är helt avskaffade senast vid slutet av det femte året.

Samtidigt skall de importtullar som tillämpas på varor utöver de kvoter eller tak som anges ovan gradvis avvecklas från och med ikraftträdandet av detta avtal med en årlig minskning om 15 %. Vid utgången av det femte året skall återstående tullar avvecklas.

4. Kvantitativa restriktioner på import till gemenskapen och åtgärder med motsvarande verkan skall avskaffas på dagen för avtalets

Artikel 10

1. Gällande importtullar i Polen på de produkter med ursprung i gemenskapen som anges i bilaga 4a skall avvecklas samma dag som detta avtal träder i kraft.

2. Gällande importtullar i Polen på de produkter med ursprung i gemenskapen som anges i bilaga 4b skall sänkas i enlighet med den bilagan.

Polen skall öppna tullfria kvoter för de produkter med ursprung i gemenskapen som anges i den bilagan och i enlighet med villkoren i bilagan.

3. Gällande importtullar i Polen på de produkter med ursprung i gemenskapen som inte anges i bilagorna 4a och 4b skall sänkas gradvis samt avvecklas senast vid utgången av sjunde året efter ikraftträdandet av detta avtal enligt följande tidsplan:

- Tre år efter dagen för ikraftträdandet av detta avtal skall alla tullsatser sänkas till 80 % av bastullsatsen.
- Fyra år efter dagen för ikraftträdandet av detta avtal skall alla tullsatser sänkas till 60 % av bastullsatsen.
- Fem år efter dagen för ikraftträdandet av detta avtal skall alla tullsatser sänkas till 40 % av bastullsatsen.
- Sex år efter dagen för ikraftträdandet av detta avtal skall alla tullsatser sänkas till 20 % av bastullsatsen.
- Sju år efter dagen för ikraftträdandet av detta avtal skall resterande tullar avskaffas.

4. Kvantitativa restriktioner på import till Polen och åtgärder med motsvarande verkan för produkter med ursprung i gemenskapen skall avskaffas när detta avtal träder i kraft

med undantag av de restriktioner och åtgärder som tillämpas på produkter enligt bilaga 5 och som skall avskaffas enligt tidsplanen i den bilagan.

Artikel 11

Bestämmelserna om avskaffandet av importtullar skall även gälla för tullar av fiskal karaktär.

Artikel 12

Gemenskapen och Polen skall vid detta avtals ikraftträdande i handeln dem emellan avskaffa alla avgifter med motsvarande verkan som importtullar.

Artikel 13

1. Gemenskapen och Polen skall sinsemellan senast vid slutet av det femte året efter avtalets ikraftträdande gradvis avskaffa alla exporttullar och avgifter med motsvarande verkan.

2. Kvantitativa restriktioner på export och alla åtgärder med motsvarande verkan skall avskaffas av gemenskapen och Polen vid detta avtals ikraftträdande med undantag för de restriktioner och åtgärder som tillämpas på produkter enligt bilaga 6 och som skall avskaffas på det sätt som anges i bilagan.

Artikel 14

Varje part förklarar sig villig att sänka sina tullar vid handel med den andra parten i snabbare takt än vad som avses i artiklarna 9 och 10 om dess allmänna ekonomiska situation och situationen inom den berörda ekonomiska sektorn tillåter detta.

Associeringsrådet kan avge rekommendationer i detta avseende.

Artikel 15

I protokoll 1 fastställs ordningen för de textilprodukter som avses i detta.

Artikel 16

I protokoll 2 fastställs ordningen för de produkter som omfattas av Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen.

Artikel 17

Bestämmelserna i detta kapitel utesluter inte att en jordbrukskomponent upprätthålls i gällande tullar för produkter som förtecknas i bilaga 7.

KAPITEL II

Jordbruk

Artikel 18

1. Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas på jordbruksprodukter med ursprung i gemenskapen och i Polen.

2. Med *jordbruksprodukter* avses de produkter som anges i kapitel 1—24 i Kombinerade nomenklaturen och de produkter som anges i bilaga 1, med undantag av fiskeriprodukter som anges i förordning (EEG) nr 3687/91.

Artikel 19

I protokoll 3 fastställs handelsordningen för bearbetade jordbruksprodukter, vilka förtecknas i nämnda protokoll.

Artikel 20

1. Gemenskapen skall på dagen för avtalets ikraftträdande avskaffa de kvantitativa importrestriktioner för jordbruksprodukter med ursprung i Polen som upprätthålls genom rådets förordning (EEG) nr 3420/83 i den form som de har på dagen för avtalets undertecknande.

2. För de jordbruksprodukter med ursprung

i Polen som anges i bilaga 8a eller bilaga 8b skall, från och med dagen för avtalets ikraftträdande, en sänkning ske av avgifter eller tullar inom ramen för gemenskapens kvoter på de i samma bilaga fastställda villkoren.

3. Polen skall gradvis avveckla de kvantitativa restriktioner på import av de jordbruksprodukter med ursprung i gemenskapen som anges i bilaga 9 i enlighet med de villkor som fastställs i den bilagan.

4. Gemenskapen och Polen skall bevilja varandra de koncessioner som avses i bilagorna 10a, 10b, 10c och 11 på en harmonisk och ömsesidig grundval, i enlighet med de villkor som fastställs i de bilagorna.

5. Med hänsyn till omfattningen av parternas inbördes handel med jordbruksprodukter, till deras särskilda känslighet, till reglerna för gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik och jordbrukets roll för Polens ekonomi samt med hänsyn till följderna av de multilaterala handelsförhandlingarna inom ramarna för Allmänna tull- och handelsavtalet, skall gemenskapen och Polen i associeringsrådet regelbundet undersöka möjligheterna, produkt för produkt och på en ordnad och ömsesidig grundval, att bevilja varandra ytterligare koncessioner. I detta sammanhang kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt en jordbruksproduktion som grundar sig på naturliga metoder.

6. Med hänsyn till behovet av en större överensstämmelse mellan gemenskapens och Polens jordbrukspolitik, liksom till Polens önskemål om att bli medlem i gemenskapen, kommer båda parterna att regelbundet ha samråd i associeringsrådet om strategin och de praktiska tillvägagångssätten i deras respektive politik.

Artikel 21

Om import av de produkter med ursprung hos en av parterna som omfattas av koncessioner beviljade enligt artikel 20 orsakar allvarliga störningar på den andra partens marknader, skall båda parter, med beaktande

av jordbruksmarknadens särskilda känslighet och utan hinder av andra bestämmelser i detta avtal, särskilt artikel 30, omgående inleda samråd för att finna en lämplig lösning. I avvaktan på en sådan lösning kan parten ifråga vidta de åtgärder som den anser nödvändiga.

KAPITEL III

Fiskerinäringen

Artikel 22

Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas på de fiskeriprodukter med ursprung i gemenskapen och i Polen som omfattas av förordning (EEG) nr 3687/91 om den gemensamma organisationen av marknaden för fiskeriprodukter.

Artikel 23

Parterna skall snarast möjligt avsluta förhandlingar om ett avtal för fiskeriprodukter.

Därefter skall bestämmelserna i artikel 20.5 även tillämpas på fiskeriprodukter.

KAPITEL IV

Gemensamma bestämmelser

Artikel 24

Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas på handel med alla produkter, om inte annat föreskrivs häri eller i protokoll 1, 2 eller 3.

Artikel 25

1. Inga nya tullar på import eller export eller avgifter med motsvarande verkan skall införas och inte heller skall de som redan tillämpas höjas i handeln mellan gemenskapen och Polen från och med dagen för avtalets ikraftträdande.

2. Inga nya kvantitativa import- eller exportrestriktioner eller åtgärder med motsvarande verkan skall införas och inte heller skall de som finns göras mer restriktiva, i handeln mellan gemenskapen och Polen från och med dagen för avtalets ikraftträdande.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av de koncessioner som beviljats enligt artikel 20, skall bestämmelserna i punkterna 1 och 2 i denna artikel inte på något sätt utgöra hinder för utövandet av Polens respektive gemenskapens jordbrukspolitik eller åtgärder som vidtas inom ramen för denna politik.

Artikel 26

1. De båda parterna skall avstå från varje åtgärd eller internt förfarande av fiskal karaktär som antingen direkt eller indirekt främjar diskriminerande behandling mellan produkter från en av parterna och likadana produkter med ursprung i den andra partens territorium.

2. Produkter som exporteras till en av de två parternas territorier får inte beviljas återbetalning av interna avgifter som är högre än den avgift som läggs på dem direkt eller indirekt.

Artikel 27

1. Detta avtal skall inte hindra upprätthållandet eller upprättandet av tullunioner, frihandelsområden eller ordningar för gränstrafikhandeln förutom i de fall de ändrar den handelsordning som fastställs i detta avtal.

2. Samråd mellan parterna skall äga rum i associeringsrådet om avtal om upprättande av sådana tullunioner eller frihandelsområden och, på begäran, om andra viktiga frågor rörande deras respektive handelspolitik med tredje land. Särskilt om ett tredje land tillträder gemenskapen, skall sådana samråd äga rum för att säkerställa att hänsyn kan tas till

gemenskapens och Polens gemensamma intressen som fastställts i detta avtal.

Artikel 28

Polen får i form av höjda tullar under en begränsad tid vidta undantagsåtgärder som avviker från bestämmelserna i artiklarna 10 och 25.1.

Dessa åtgärder får endast gälla nyetablerade industrier eller vissa sektorer som genomgår omstrukturering eller står inför allvarliga svårigheter, särskilt när dessa svårigheter medför allvarliga sociala problem.

De importtullar som tillämpas i Polen för produkter med ursprung i gemenskapen till följd av dessa åtgärder får inte överstiga 25 % av värdet och skall omfatta en preferensdel för produkter med ursprung i gemenskapen. Det totala värdet på import av produkter som omfattas av dessa åtgärder får inte överstiga 15 % av den totala importen av industriprodukter från gemenskapen enligt kapitel I under det senaste år för vilket det föreligger statistik.

Dessa åtgärder skall tillämpas under en period av högst fem år, om inte en längre period har bemyndigats av associeringsrådet. De skall upphöra att gälla senast vid utgången av övergångsperioden.

Inga sådana åtgärder får införas för en produkt om mer än tre år har förflutit efter avskaffandet av alla tullar och kvantitativa restriktioner eller avgifter eller åtgärder med motsvarande verkan för den produkten.

Polen skall underrätta associeringsrådet om alla undantagsåtgärder som landet avser att vidta och på begäran av gemenskapen skall samråd om sådana åtgärder och de sektorer som de berör äga rum i associeringsrådet innan de tillämpas. När sådana åtgärder vidtas skall Polen förelägga associeringsrådet en tidsplan för avskaffandet av de tullar som införts enligt denna artikel. Denna tidsplan skall omfatta en gradvis avveckling av dessa tullar, med början senast två år efter deras in-

förande, med lika stora årliga satser. Associeringsrådet kan besluta om en annan tidsplan.

Artikel 29

Om en av parterna finner att dumpning sker i handeln med den andra parten i enlighet med artikel VI i Allmänna tull- och handelsavtalet, kan den vidta lämpliga åtgärder mot detta förfarande i enlighet med överenskommelsen om tillämpningen av artikel VI i Allmänna tull- och handelsavtalet, med dithörande inhemsk lagstiftning och med de villkor och de förfaranden som avses i artikel 33.

Artikel 30

När en produkt importerar i så stora mängder och på sådana villkor att det förorsakar, eller riskerar att förorsaka

- allvarlig skada för inhemska producenter av likadana eller direkt konkurrerande produkter i en parts territorium,

eller

- allvarliga störningar inom någon ekonomisk sektor eller svårigheter som kan ge anledning till en allvarlig försämring av den ekonomiska situationen i en region,

kan gemenskapen eller Polen, beroende på vilken part som är berörd, vidta lämpliga åtgärder i enlighet med villkoren och förfarandena i artikel 33.

Artikel 31

Om tillämpningen av bestämmelserna i artiklarna 13 och 25 leder till

- i) återexport till ett tredje land mot vilket den exporterande parten för produkten ifråga upprätthåller kvantitativa exportrestriktioner, exporttullar eller åtgärder med motsvarande verkan,

eller

- ii) en allvarlig brist, eller risk härför, på en produkt som är viktig för den exporterande parten,

och när de situationer som avses ovan medför eller kan medföra allvarliga svårigheter för den exporterande parten, kan den parten vidta lämpliga åtgärder i enlighet med villkoren och förfarandena i artikel 33. Åtgärderna skall vara icke-diskriminerande och avskaffas när omständigheterna inte längre motiverar att de upprätthålls.

Artikel 32

Medlemsstaterna och Polen skall gradvis anpassa eventuella statliga handelsmonopol för att, vid slutet av det femte året efter detta avtals ikraftträdande, säkerställa att det inte föreligger någon diskriminering mellan medborgarna i medlemsstaterna och i Polen beträffande de villkor på vilka varor produceras och saluförs. Associeringsrådet skall underättas om de åtgärder som vidtas för att genomföra detta mål.

Artikel 33

1. Om gemenskapen eller Polen, på import av produkter som kan medföra de svårigheter som nämns i artikel 30, tillämpar ett administrativt förfarande som syftar till att snabbt skaffa upplysningar om tendenserna hos handelsflödet, skall den underrätta den andra parten om detta.

2. I de fall som anges i artiklarna 29, 30 och 31 skall gemenskapen eller Polen, innan de åtgärder som avses däri vidtas eller snarast möjligt i de fall som omfattas av punkt 3. d, förse associeringsrådet med alla relevanta upplysningar i syfte att nå en lösning som är godtagbar för båda parter.

Vid val av åtgärder måste de som minst stör avtalets funktion prioriteras.

Skyddsåtgärderna skall genast meddelas associeringsrådet och bli föremål för periodiska samråd inom det organet, särskilt med hänsyn till inrättandet av en tidsplan för de-

ras avskaffande så snart som omständigheterna tillåter det.

3. För genomförandet av punkt 2 gäller följande bestämmelser:

- a) Vad gäller artikel 30 skall de svårigheter som uppstår genom den situation som avses i den artikeln hänskjutas för undersökning till associeringsrådet, som kan fatta nödvändiga beslut för att undanröja sådana svårigheter.

Om associeringsrådet eller den exporterande parten inom 30 dagar efter frågans hänskjutande inte har fattat något beslut som undanröjer svårigheterna eller funnit någon annan tillfredsställande lösning, kan den importerande parten vidta lämpliga åtgärder för att avhjälpa problemet. Dessa åtgärder skall begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att avhjälpa situationen.

- b) Vad gäller artikel 29 skall associeringsrådet underrättas om dumpningen så snart som den importerande partens myndigheter har inlett en undersökning. Om inte dumpningen upphör eller någon annan tillfredsställande lösning nås inom 30 dagar efter frågans hänskjutande till associeringsrådet, får den importerande parten vidta lämpliga åtgärder.

- c) Vad gäller artikel 31 skall de svårigheter som uppstår genom de situationer som avses i den artikeln hänskjutas till associeringsrådet för undersökning.

Associeringsrådet kan fatta nödvändiga beslut för att undanröja svårigheterna. Om det inte har fattat något beslut inom 30 dagar efter frågans hänskjutande, kan den exporterande parten vidta lämpliga åtgärder vid export av produkten i fråga.

- d) Vid särskilda omständigheter, som kräver ett omedelbart ingripande och omöjliggör att underrättelse ges eller undersökning görs i förväg, kan ge-

menskapen eller Polen, allt efter omständigheterna, i de situationer som anges i artiklarna 29, 30 och 31, genast tillämpa de skyddsåtgärder som är absolut nödvändiga för att avhjälpa situationen.

Artikel 34

I protokoll 4 föreskrivs ursprungsregler för tillämpning av de tullpreferenser som föreskrivs i detta avtal.

Artikel 35

Detta avtal skall inte utesluta tillämpningen av förbud mot eller restriktioner för import, export eller transitering av varor, om detta grundas på allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet, intresset att skydda människors och djurs hälsa och liv, att bevara växter, att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde, att skydda immateriella, industriella och kommersiella rättigheter eller bestämmelser rörande guld och silver. Sådana förbud eller restriktioner får dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan parterna.

Artikel 36

I protokoll 5 föreskrivs de särskilda bestämmelser som skall tillämpas på handel mellan Polen å ena sidan och Spanien och Portugal å andra sidan.

AVDELNING IV

ARBETSTAGARNAS RÖRLIGHET, ETABLERING, TILLHANDA- HÅLLANDE AV TJÄNSTER

KAPITEL I

Arbetstagarnas rörlighet

Artikel 37

1. Om inte annat följer av de villkor och

riktlinjer som gäller i var och en av medlemsstaterna

- skall arbetstagare av polsk nationalitet som är lagligen anställda inom en medlemsstats territorium behandlas på samma sätt som medlemsstatens egna medborgare, utan diskriminering på grund av nationalitet, beträffande arbetsförhållanden, avlöning eller avskedande,
- skall den lagligen bosatta maken/makan eller barnen till en arbetstagare som är lagligen anställd inom en medlemsstats territorium, med undantag av säsongarbetare och arbetstagare som omfattas av bilaterala avtal enligt artikel 41, såvida inte något annat fastställs i dessa avtal, äga tillträde till den medlemsstatens arbetsmarknad under den tid arbetstagaren har arbetstillstånd i denna.

2. Om inte annat följer av de villkor och riktlinjer som gäller i Polen skall landet behandla arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och lagligen anställda inom Polens territorium, liksom deras makar och barn som är lagligen bosatta inom detta territorium, på det sätt som avses i punkt 1.

Artikel 38

1. I syfte att samordna de sociala trygghetsystemen för arbetstagare av polsk nationalitet som är lagligen anställda inom en medlemsstats territorium och för deras familjemedlemmar som är lagligen bosatta där och om inte annat följer av de villkor och riktlinjer som gäller i var och en av medlemsstaterna

- skall alla perioder då sådana arbetstagare har varit försäkrade, anställda eller bosatta i de olika medlemsstaterna läggas samman med tanke på pensioner och livräntor som utbetalas på grund av ålderdom, invaliditet och dödsfall samt läkarvård för sådana arbetstagare och deras familjemedlemmar,

- skall alla pensioner och livräntor som utbetalas på grund av ålderdom, dödsfall, arbetsolycka och yrkessjukdom, eller invaliditet till följd av dessa, med undantag av icke avgiftsfinansierade förmåner, kunna överföras fritt i den grad som tillämpas enligt lagstiftningen i gäldenärsmedlemsstaten eller -medlemsstaterna,

- skall de berörda arbetstagarna erhålla familjebidrag för sina familjemedlemmar enligt definitionen ovan.

2. Polen skall behandla såväl arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och lagligen anställda inom Polens territorium som deras familjemedlemmar som är lagligen bosatta där på samma sätt som det som anges i punkt 1 andra och tredje strecksatserna.

Artikel 39

1. Associeringsrådet skall genom beslut anta lämpliga bestämmelser för att genomföra det mål som avses i artikel 38.

2. Associeringsrådet skall genom beslut anta närmare bestämmelser för det administrativa samarbetet genom att ge nödvändiga garantier beträffande förvaltning och övervakning av tillämpningen av bestämmelserna i punkt 1.

Artikel 40

De bestämmelser som associeringsrådet antar enligt artikel 39 skall inte gälla de rättigheter eller förpliktelser som är en följd av bilaterala avtal mellan Polen och medlemsstaterna då dessa avtal föreskriver en mera gynnsam behandling av medborgare från Polen eller medlemsstaterna.

Artikel 41

1. Med hänsyn till arbetsmarknadsläget i en medlemsstat och om inte annat sägs i dess lagstiftning och i de regler som gäller i den

medlemsstaten beträffande arbetstagares rörlighet

- bör de möjligheter till tillgång till anställning för polska arbetstagare som erbjuds i medlemsstaterna enligt bilaterala avtal bevaras och om möjligt förbättras,
- skall de andra medlemsstaterna välviljigt överväga möjligheterna att sluta liknande avtal.

2. Associeringsrådet skall undersöka andra förbättringar som omfattar möjlighet till tillgång till yrkesutbildning i enlighet med gällande regler och förfaranden i medlemsstaterna och med hänsyn till arbetsmarknadsläget i medlemsstaterna och gemenskapen.

3. Medlemsstaterna kommer att undersöka möjligheten till att ge arbetstillstånd till polska medborgare som redan har uppehållstillstånd i den berörda medlemsstaten, med undantag för sådana polska medborgare som har fått inresetillstånd som turister eller besökare.

Artikel 42

Under den andra etappen enligt artikel 6 eller tidigare om ett beslut fattats om detta, skall associeringsrådet undersöka ytterligare möjligheter att förbättra arbetstagarnas rörlighet med hänsyn bland annat till den sociala och ekonomiska situationen i Polen och sysselsättningsläget i gemenskapen. Associeringsrådet skall avge rekommendationer i detta avseende.

Artikel 43

Med tanke på att underlätta omstruktureringen av arbetskraftsresurserna som en följd av den ekonomiska omstruktureringen i Polen skall gemenskapen ge tekniskt bistånd för inrättandet av ett lämpligt socialt trygghetsystem i Polen i överensstämmelse med artikel 87.

KAPITEL II

Etablering

Artikel 44

1. Under den övergångsperiod som avses i artikel 6 skall Polen underlätta för gemenskapsföretag och gemenskapens medborgare att etablera verksamhet på landets territorium. I detta syfte skall landet

- i) då gemenskapsföretag och medborgare i gemenskapen etablerar sig enligt artikel 48 inte ge dem en mindre gynnsam behandling än den landet ger sina egna medborgare och företag i enlighet med följande tidsplan:

- Från och med avtalets ikraftträdande för sektorerna i bilaga 12a och för alla sektorer som inte anges i bilagorna 12a, 12b, 12c, 12d och 12e.

- Gradvis och senast vid utgången av den övergångsperiod som avses i artikel 6 för sektorerna i 12b.

- Gradvis och senast vid utgången av den övergångsperiod som avses i artikel 6 för sektorerna i bilagorna 12c och 12d;

och

- ii) från och med avtalets ikraftträdande, när det gäller den verksamhet som gemenskapsföretag och medborgare i gemenskapen bedriver i Polen, inte ge dem en mindre gynnsam behandling än den som landet ger sina egna företag och medborgare. Om de gällande lagarna och förordningarna inte medger en sådan behandling av gemenskapsföretag och medborgare i gemenskapen när det gäller viss näringsverksamhet i Polen då detta avtal träder i kraft, skall landet ändra sådana lagar och förordningar för att säkerställa en sådan behandling senast i slutet av den första etappen i artikel 6.

2. Polen skall, under de övergångsperioder som avses i punkt 1, inte anta några nya förordningar eller vidta några nya åtgärder varigenom diskriminering införs beträffande etableringen och verksamheten för gemenskapsföretag och medborgare i gemenskapen på landets territorium i förhållande till egna företag och medborgare.

3. Varje medlemsstat skall från och med avtalets ikraftträdande inte ge de polska företag och medborgare som etablerar sig i landet i enlighet med artikel 48 en mindre gynnsam behandling än den som landet ger sina egna företag och medborgare och skall, när det gäller den verksamhet som polska företag och medborgare bedriver på landets territorium, inte ge dem en mindre gynnsam behandling än den landet ger sina egna företag och medborgare.

4. I detta avtal används följande beteckningar användas med de betydelser som här anges:

a) *etablering*:

i) för medborgare, rätten att påbörja och utöva förvärvsverksamhet som egenföretagare och att etablera och leda företag, särskilt bolag, som de faktiskt kontrollerar. Medborgare får inte i sin egen förvärvs- eller affärsverksamhet söka eller ta anställning på arbetsmarknaden och inte heller få tillgång till den andra partens arbetsmarknad. Bestämmelserna i detta kapitel gäller inte dem som inte uteslutande utövar egen förvärvsverksamhet.

ii) för företag, rätten att påbörja och utöva förvärvsverksamhet genom att etablera och leda dotterbolag, filialer och agenturer.

b) *dotterbolag*: det bolag som faktiskt kontrolleras av det första företaget.

c) *förvärvsverksamhet*: i synnerhet verksamhet inom industri, handel och hant-

verk och verksamhet inom något av de fria yrkena.

5. Under den övergångsperiod som avses i punkt 1 i skall associeringsrådet regelbundet undersöka möjligheten att påskynda nationell behandling i de sektorer som avses i bilagorna 12b, 12c och 12d och låta de områden eller angelägenheter som förtecknas i bilaga 12e omfattas av bestämmelserna i punkt 1-3. Ändringar i dessa bilagor kan göras genom beslut av associeringsrådet.

Efter utgången av de övergångsperioder som avses i punkt 1 i kan associeringsrådet undantagsvis, på Polens begäran, vid behov besluta att under en begränsad tid förlänga uteslutandet av vissa områden eller angelägenheter enligt bilagorna 12b, 12c och 12d.

6. Bestämmelserna i punkt 1—3 om etablering och verksamhet för gemenskapsföretag och medborgare i gemenskapen samt för polska företag och medborgare skall inte gälla för de områden och angelägenheter som förtecknas i bilaga 12e.

7. Trots bestämmelserna i denna artikel skall de gemenskapsföretag som är etablerade inom Polens territorium, från och med avtalets ikraftträdande, ha rätt att förvärva, nyttja, hyra och sälja fast egendom och, beträffande naturtillgångar, jordbruksmark och skogsbruk, ha rätt att hyra när dessa resurser är direkt nödvändiga för att kunna utöva den förvärvsverksamhet för vilken de är etablerade.

Polen skall bevilja dessa rättigheter till gemenskapsföretags filialer och agenturer som är etablerade i Polen senast i slutet av den första etappen enligt artikel 6.

Polen skall bevilja dessa rättigheter till medborgare i gemenskapen som är etablerade som egenföretagare i Polen senast vid utgången av den övergångsperiod som avses i artikel 6.

Artikel 45

1. Om inte annat följer av bestämmelserna i

artikel 44 och med undantag av de finansiella tjänster som beskrivs i bilaga 12c, kan var och en av parterna reglera etableringen och verksamheten för företag och medborgare inom sitt territorium i den mån som denna reglering inte medför diskriminering av den andra partens företag och medborgare i förhållande till landets egna företag och medborgare.

2. Vad beträffar de finansiella tjänster som beskrivs i bilaga 12c hindrar detta avtal inte parterna från att anta de bestämmelser som är nödvändiga för parternas penningpolitik eller av försiktighetsskäl, för att säkra skyddet av investerare, insättare, försäkringstagare eller personer som har anförtrott sin egendom åt en förtroendeman, eller för att säkra det ekonomiska systemets integritet och stabilitet. Dessa åtgärder får inte medföra diskriminering av den andra partens företag och medborgare i förhållande till landets egna företag och medborgare.

Artikel 46

För att underlätta för medborgare i gemenskapen och Polen att påbörja och utöva reglerad yrkesverksamhet i Polen respektive gemenskapen skall associeringsrådet undersöka vilka åtgärder som måste vidtas för att möjliggöra ett ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis. Associeringsrådet får vidta alla nödvändiga åtgärder i detta avseende.

Artikel 47

Bestämmelserna i artikel 45 utesluter inte att en avtalsslutande part tillämpar särskilda regler beträffande etableringen och verksamheten på dess territorium av filialer och agenturer till företag som tillhör en annan part som inte omfattas av den första partens territorium om dessa regler är berättigade med hänsyn till rättsliga eller tekniska skillnader mellan sådana filialer och agenturer i förhållande till filialer och agenturer till företag som omfattas av dess territorium eller, beträffande finansiella tjänster, av försiktig-

hetsskäl. Behandlingen får inte skilja sig mer än vad som är absolut nödvändigt till följd av sådana rättsliga eller tekniska skillnader eller, beträffande de finansiella tjänsterna enligt bilaga 12c, av försiktighetsskäl.

Artikel 48

1. Ett *gemenskapsbolag* respektive ett *polskt bolag* skall i detta avtal innebära ett bolag eller en firma som bildats i överensstämmelse med en medlemsstats eller Polens lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom gemenskapens respektive Polens territorium. Om det bolag eller den firma som bildats i överensstämmelse med en medlemsstats eller Polens lagstiftning endast har sitt säte inom gemenskapens eller Polens territorium, måste dock dess verksamhet ha en faktisk och fortlöpande förbindelse med ekonomin i en av medlemsstaterna eller Polen.

2. Då det gäller internationella sjötransporter skall bestämmelserna i detta kapitel och i kapitel III i denna avdelning också tillämpas på en medborgare eller ett rederi från medlemsstaterna respektive Polen som är etablerat utanför gemenskapen eller Polen och kontrolleras av medborgare i en medlemsstat eller Polen, om deras fartyg är registrerade i den medlemsstaten eller Polen i överensstämmelse med respektive lagstiftning.

3. En medborgare i gemenskapen respektive i Polen skall i detta avtal innebära en fysisk person som är medborgare i en av medlemsstaterna eller Polen.

4. Bestämmelserna i detta avtal skall inte hindra att var och en av parterna vidtar varje åtgärd som är nödvändig för att förhindra kringgåendet av dess åtgärder beträffande tredje lands tillgång till landets marknad genom bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 49

I detta avtal förstås med *finansiella tjänster* den verksamhet som beskrivs i bilaga 12c. Associeringsrådet kan utöka eller ändra räckvidden för bilaga 12c.

Artikel 50

Under den första etappen i artikel 6 eller, för de sektorer som omfattas av bilagorna 12a och 12b, eller för de sektorer som omfattas av bilagorna 12c och 12d under den övergångsperiod som avses i artikel 6, kan Polen genomföra åtgärder som avviker från bestämmelserna i detta kapitel beträffande gemenskapsbolags och gemenskapsmedborgares etablering om vissa industrier

- genomgår omstrukturering, eller
- utsätts för allvarliga problem, särskilt då dessa medför svåra sociala problem i Polen, eller
- råkar ut för att hela den marknadsandel som polska bolag eller medborgare har inom en viss sektor eller industri i Polen elimineras eller minskar drastiskt, eller
- är nya industrier som växer fram i Polen.

Sådana åtgärder

- skall upphöra att gälla senast två år efter utgången av den första etappen i artikel 6 eller, för de sektorer som omfattas av bilagorna 12a och 12b, eller för de sektorer som omfattas av bilagorna 12c och 12d vid utgången av övergångsperioden i artikel 6, och
- skall vara rimliga och nödvändiga för att förbättra situationen, och
- skall endast gälla företag i Polen som bildas efter det att sådana åtgärder trätt i kraft och inte medföra någon diskriminering i förhållande till polska bolag eller medborgare beträffande verksamheten för de gemenskapsbolag eller gemenskapsmedborgare som redan är etablerade i Polen då en bestämd åtgärd införs.

Då Polen utformar och tillämpar sådana åtgärder skall landet i möjligaste mån bevilja

förmånsbehandling för gemenskapsbolag och medborgare i gemenskapen och under inga omständigheter får en behandling ges som är mindre gynnsam än den som beviljas bolag eller medborgare i ett tredje land.

Innan Polen inför dessa åtgärder skall landet samråda med associeringsrådet och får tidigast sätta dem i kraft en månad efter anmälan till associeringsrådet av de konkreta åtgärder som landet skall införa, utom i de fall då risken för oersätlig skada kräver brådskande åtgärder, varvid Polen skall samråda med associeringsrådet omedelbart efter det att åtgärderna införts.

Efter utgången av den första etappen enligt artikel 6 för sektorer som omfattas av bilaga 12b eller, för de sektorer som omfattas av bilagorna 12c och 12d, efter utgången av övergångsperioden enligt artikel 6, får Polen endast införa sådana åtgärder med associeringsrådets tillåtelse och på de villkor som fastställs av detta.

Artikel 51

1. Bestämmelserna i detta kapitel skall inte tillämpas på lufttransporttjänster, transporttjänster på inre vattenvägar, sjötransporttjänster i form av cabotage.

2. Associeringsrådet kan avge rekommendationer för förbättring av möjligheterna till etablering och verksamhet inom de områden som avses i punkt 1.

Artikel 52

1. Trots bestämmelserna i kapitel I i denna avdelning skall de för vilka Polen respektive gemenskapen har beviljat etableringsrätt, i överensstämmelse med värdlandets lagstiftning, ha rätt att på Polens eller gemenskapens territorium anställa eller att i ett av sina dotterbolag låta anställa arbetstagare som är medborgare i medlemsstaterna eller Polen under förutsättning att dessa arbetstagare är sådan nyckelpersonal som beskrivs i punkt 2 och att de uteslutande anställs av sådana som har etableringsrätt eller deras dotterbolag. Dessa anställas uppehålls- och arbetstill-

stånd får endast omfatta tiden för en sådan anställning.

2. Som nyckelpersonal hos sådana som har etableringsrätt, nedan kallade "organisation", betraktas

- a) överordnad personal i en organisation, som företrädesvis leder dess administration och som huvudsakligen står under allmänt överinseende av och får instruktioner från styrelsen eller företagets aktieägare, bland annat beträffande
 - ledning av organisationen eller en avdelning eller underavdelning av organisationen,
 - överinseende och kontroll av det arbete som utförs av annan tillsyns-, yrkes- eller ledningspersonal,
 - behörighet att personligen anställa och avskeda eller anbefalla anställning, avskedande och andra personalåtgärder,
- b) personer som är anställda i en organisation och som har
 - höga eller osedvanliga kvalifikationer beträffande en typ av arbete eller ett fack som kräver särskilt tekniskt kunnande,
 - stora eller osedvanliga kunskaper som är av väsentlig betydelse för organisationens service, forskningsutrustning, teknik eller administration.

Dessa personer kan även vara personer med officiellt godkända yrken, men andra personer är inte uteslutna.

Var och en av dessa personer måste ha varit anställd i den berörda organisationen minst ett år innan de skickas ut av organisationen.

Artikel 53

1. Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas om inte annat följer av begränsningar

som är berättigade med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

2. Bestämmelserna i detta kapitel skall inte omfatta verksamhet som även om det endast är tillfälligt är förenad med myndighetsutövning inom vardera partens territorium.

Artikel 54

Bolag som kontrolleras och uteslutande ägs gemensamt av polska bolag eller medborgare och bolag eller medborgare i gemenskapen skall också omfattas av bestämmelserna i detta kapitel och kapitel III i denna avdelning.

KAPITEL III

Tillhandahållande av tjänster mellan gemenskapen och Polen

Artikel 55

1. I enlighet med bestämmelserna i detta kapitel förpliktar sig parterna att vidta nödvändiga åtgärder för att stegvis möjliggöra tillhandahållande av tjänster som utförs av bolag eller medborgare i gemenskapen eller Polen som är etablerade hos en annan part än den där den person för vilken tjänsterna är avsedda är bosatt, med beaktande av utvecklingen av parternas tjänstesektor.

2. I takt med den liberaliseringsprocess som nämns i punkt 1, och om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 58.1, skall parterna tillåta tillfällig förflyttning av de fysiska personer som tillhandahåller tjänsten eller är anställda av tjänsteproducenten som nyckelpersonal enligt definitionen i artikel 52.2, inberäknat de fysiska personer som är representanter för ett bolag eller en medborgare i gemenskapen eller Polen och som söker om tillfälligt inresetillstånd för att förhandla om försäljning av tjänster eller för att ingå avtal om försäljning av tjänster för den tjänsteproducenten, då dessa representanter inte kommer att vara engagerade i direktförsäljning till allmänheten eller tillhandahålla tjänsterna själva.

3. Associeringsrådet skall vidta nödvändiga åtgärder för det stegvisa genomförandet av bestämmelserna i punkt 1.

Artikel 56

Beträffande tillhandahållandet av transporttjänster mellan gemenskapen och Polen skall bestämmelserna i artikel 55 ersättas med följande:

1. Beträffande internationell sjötransport förpliktar sig parterna att faktiskt tillämpa principen om obegränsad tillgång till marknaden och trafiken på kommersiella grunder:

- a) Ovanstående bestämmelse skall inte beröra rättigheterna och förpliktelseerna enligt Förenta nationernas uppförandekodex för linjekonferenser som tillämpas av någon av parterna i detta avtal. Icke-konferensanslutna linjerederier skall få operera fritt i konkurrens med en konferens så länge de står fast vid principen om sund konkurrens på kommersiella grunder.
- b) Parterna bekräftar att deras åtagande att verka för en fri konkurrensmiljö är ett väsentligt drag hos tank- och torrlastsjöfarten.

2. Vid tillämpningen av principerna i punkt 1 skall parterna

- a) inte införa lastfördelningsklausuler i framtida bilaterala avtal med tredje land utom i de undantagsfall då linjerederier från någon av parterna i detta avtal annars inte skulle ha någon faktisk möjlighet att bedriva transportverksamhet till och från det berörda tredje landet,
- b) förbjuda lastfördelningsbestämmelser i framtida bilaterala avtal beträffande tank- och torrlastsjöfart,
- c) vid avtalets ikraftträdande avskaffa alla ensidiga åtgärder och administrativa, tekniska och andra hinder som skulle kunna få en restriktiv eller diskriminerande verkan på det fria tillhandahåll-

landet av tjänster inom internationell sjötransport.

3. I syfte att säkerställa en samordnad utveckling och gradvis liberalisering av transporten mellan parterna, anpassad till deras ömsesidiga handelsbehov, skall villkoren för ömsesidig tillgång till marknaden inom lufttransport och landtransport behandlas i särskilda transportavtal som skall slutas vid förhandling mellan parterna efter detta avtals ikraftträdande.

4. Innan de avtal som avses i punkt 3 har slutits får parterna inte vidta några åtgärder som är mer restriktiva eller diskriminerande jämfört med den rådande situationen dagen före dagen för avtalets ikraftträdande.

5. Under övergångsperioden skall Polen stegvis anpassa sin lagstiftning, omfattande administrativa, tekniska eller andra regler, till den vid varje tidpunkt gällande gemenskapslagstiftningen på luft- och landtransportområdet i den mån det gagnar liberaliseringen och den ömsesidiga tillgången till parternas marknader och underlättar passagerar- och godstrafiken.

6. I takt med de gemensamma framstegen när det gäller förverkligandet av målsättningen i detta kapitel skall associeringsrådet undersöka vilka möjligheter som finns för att skapa de nödvändiga villkoren för ökad frihet att tillhandahålla luft- och landtransporttjänster.

Artikel 57

Bestämmelserna i artikel 53 skall tillämpas på de områden som omfattas av detta kapitel.

KAPITEL IV

Allmänna bestämmelser

Artikel 58

1. För tillämpningen av avdelning IV i detta avtal får inget i avtalet hindra parterna från att tillämpa sina egna lagar och förordningar

beträffande fysiska personers inresa och vistelse, arbete, arbetsvillkor och etablering samt tillhandahållande av tjänster, under förutsättning att de inte tillämpar dem på ett sådant sätt att fördelarna för någon av parterna enligt villkoren i en särskild bestämmelse i avtalet upphävs eller begränsas. Denna bestämmelse berör inte tillämpningen av artikel 53.

2. Bestämmelserna i kapitel II-IV i avdelning IV skall anpassas genom ett beslut av associeringsrådet med tanke på resultatet av förhandlingarna om tjänster i Uruguayrundan och i synnerhet för att säkerställa att en part, enligt någon av bestämmelserna i detta avtal, inte ger den andra parten en mindre gynnsam behandling än den som ges enligt bestämmelserna i ett framtida GATT-avtal.

3. Uteslutandet i enlighet med bestämmelserna i avdelning IV kapitel II av gemenskapsföretag och gemenskapens medborgare som är etablerade i Polen från offentligt stöd som lämnas av Polen inom områdena för allmän utbildning, hälsovård och socialtjänst samt kultur skall under den övergångsperiod som avses i punkt 6 anses vara förenligt med bestämmelserna i avdelning IV och med de konkurrensregler som avses i avdelning V.

AVDELNING V

BETALNINGAR, KAPITAL, KONKURRENSBESTÄMMELSER OCH ANDRA EKONOMISKA BESTÄMMEL- SER, TILLNÄRMNING AV LAGSTIFTNING

KAPITEL I

Löpande betalningar och kapitalrörelser

Artikel 59

De avtalslutande parterna förpliktar sig att tillåta alla betalningar på betalningsbalansens avräkningskonto i fritt konvertibel valuta i den omfattning som de transaktioner som ligger till grund för betalningarna gäller rörlighet av varor, tjänster eller personer mellan parterna, vilkas rörlighet har liberaliserats i enlighet med detta avtal.

Artikel 60

1. Beträffande transaktioner på betalningsbalansens kapitalräkning skall medlemsstaterna respektive Polen, från och med avtalets ikraftträdande, garantera fri rörlighet för kapital i samband med direkta investeringar i bolag som bildats i överensstämmelse med värdlandets lagstiftning och investeringar som görs i överensstämmelse med bestämmelserna i kapitel II i avdelning IV samt avveckling eller repatriering av dessa investeringar och eventuell vinst därav. Trots ovanstående bestämmelse skall sådan fri rörlighet, avveckling och repatriering garanteras vid utgången av den första etappen enligt artikel 6 för alla investeringar i samband med medborgare i gemenskapen som etablerar sig i Polen som egenföretagare enligt kapitel II i avdelning IV.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 får medlemsstaterna, från och med avtalets ikraftträdande, och Polen, från och med början av den andra etappen enligt artikel 6, inte införa några nya valutarestriktioner på kapitalrörelser och därmed förbundna löpande betalningar mellan personer som är bosatta i gemenskapen och Polen och inte göra befintliga ordningar mer restriktiva.

3. Parterna skall samråda med varandra i syfte att underlätta kapitalrörelser mellan gemenskapen och Polen för att främja målen i detta avtal.

Artikel 61

1. Under den första etappen enligt artikel 6 skall de avtalslutande parterna vidta åtgärder för att skapa de nödvändiga villkoren för en fortsatt gradvis tillämpning av gemenskapens regler om fri rörlighet för kapital.

2. Under den andra etappen enligt artikel 6 skall associeringsrådet undersöka på vilka

sätt som gemenskapens regler om rörlighet för kapital kan tillämpas fullt ut.

Artikel 62

Med hänvisning till bestämmelserna i detta kapitel och utan hinder av bestämmelserna i artikel 64 får Polen, tills full konvertibilitet enligt definitionen i artikel 8 i Internationella valutafonden (IMF) har införts för den polska valutan, under exceptionella omständigheter tillämpa valutarestriktioner i samband med att kort- och medelfristiga krediter beviljas eller tas upp i en sådan omfattning att sådana restriktioner åläggs Polen vid beviljande av sådana krediter och som är tillåtna i enlighet med Polens ställning i IMF.

Polen skall tillämpa dessa restriktioner på ett icke diskriminerande sätt. De skall tillämpas på ett sådant sätt att de förorsakar minsta möjliga störning av detta avtal. Polen skall omgående underrätta associeringsrådet om införandet av sådana åtgärder och om eventuella ändringar i dem.

KAPITEL II

Konkurrensbestämmelser och andra ekonomiska bestämmelser

Artikel 63

1. Följande är oförenligt med avtalets rätta funktion, i den utsträckning som det kan påverka handeln mellan gemenskapen och Polen:

- i) Alla avtal mellan företag, alla beslut fattade av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden mellan företag som har till ändamål eller verkan att förhindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen.
- ii) Missbruk av ett eller flera företag i dominerande ställning i gemenskapens eller Polens territorier eller en väsentlig del därav.

- iii) Allt offentligt stöd som snedvrider eller riskerar att snedvrída konkurrensen genom att gynna vissa företag eller produktionen av vissa varor.

2. Alla förfaranden som strider mot denna artikel skall utvärderas på grundval av de kriterier som utformas genom tillämpning av bestämmelserna i artiklarna 85, 86 och 92 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

3. Associeringsrådet skall, inom tre år efter avtalets ikraftträdande, anta nödvändiga regler för genomförandet av punkterna 1 och 2.

Tills dessa regler har antagits skall bestämmelserna i avtalet om tolkning och tillämpning av artiklarna VI, XVI och XXIII i Allmänna tull- och handelsavtalet tillämpas som genomföranderegler till punkt 1 iii och berörda delar av punkt 2.

4. a) Vad gäller tillämpningen av bestämmelsen i punkt 1 iii medger parterna att allt offentligt stöd som beviljas av Polen under de fem första åren efter avtalets ikraftträdande skall utvärderas med hänsyn till att Polen skall betraktas som ett område som motsvarar de områden i gemenskapen som beskrivs i artikel 92.3 a i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Associeringsrådet skall, med hänsyn till Polens ekonomiska situation, bestämma om den perioden skall förlängas med ytterligare femårsperioder.
- b) Varje part skall säkerställa genomblickbarhet inom området för offentligt stöd, bl. a. genom årlig rapportering till den andra parten om det totala beloppet och fördelningen av det stöd som ges och genom att på begäran lämna upplysningar om stödprogram. På begäran av en part skall den andra parten lämna upplysningar om särskilda enskilda fall av offentligt stöd.

5. Med avseende på de produkter som avses i kapitlen II och III i avdelning III

- gäller inte bestämmelserna i punkt 1 iii,
- bör alla förfaranden som strider mot punkt 1 i utvärderas enligt de av gemenskapen uppställda kriterierna på grundval av artiklarna 42 och 43 i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen och särskilt kriterierna i rådets förordning nr 26/62.

6. Om gemenskapen eller Polen finner att ett särskilt förfarande är oförenligt med villkoren i punkt 1, och

- inte nöjaktigt handlagts enligt de genomförande-bestämmelser som avses i punkt 3, eller
- i avsaknad av sådana bestämmelser, och om ett sådant förfarande är eller riskerar att vara till men för den andra partens intresse eller kan förorsaka materiell skada på dess inhemska industri, inbegripet dess servicesektor,

kan den vidta lämpliga åtgärder efter samråd med associeringsrådet eller 30 arbetsdagar efter sådant samråd.

Vad gäller förfaranden som är oförenliga med punkt 1 iii i denna artikel, kan sådana lämpliga åtgärder, när Allmänna tull- och handelsavtalet gäller för dessa, endast antas i enlighet med de förfaranden och på de villkor som föreskrivs i Allmänna tull- och handelsavtalet och eventuellt andra relevanta instrument som det förhandlats om inom ramen för GATT och som gäller mellan parterna.

7. Oavsett vilka andra bestämmelser som antas i överensstämmelse med punkt 3, skall parterna utbyta information, med hänsyn till de begränsningar som tystnadsplikten och skydd för företagshemligheter kräver.

8. Denna artikel skall inte tillämpas på produkter som omfattas av Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen, vilka omfattas av protokoll 2.

Artikel 64

1. Parterna skall sträva efter att undvika att införa restriktiva åtgärder, inbegripet åtgärder rörande import, i betalningsbalanssyfte. Om sådana åtgärder införs, skall parten som införde dem snarast möjligt förelägga den andra parten en tidsplan för deras upphävande.

2. Om en eller flera av medlemsstaterna eller Polen har svårigheter eller allvarligt hotas av svårigheter beträffande sin betalningsbalans, kan gemenskapen eller Polen, allt efter omständigheterna och i överensstämmelse med de villkor som fastställts inom ramarna för Allmänna tull- och handelsavtalet, vidta skyddsåtgärder, inbegripet åtgärder rörande import, vilka skall vara tidsbegränsade och inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att avhjälpa betalningsbalansproblemet. Gemenskapen respektive Polen skall genast underrätta den andra parten.

3. Eventuella skyddsåtgärder skall inte tillämpas på överföringar i samband med investeringar och särskilt inte på repatrieringen av belopp som investerats eller återinvesterats och alla former av avkastning från investeringar.

Artikel 65

Vad gäller offentliga företag eller företag som har medgetts särskilda eller exklusiva rättigheter skall associeringsrådet, från och med det tredje året från dagen för avtalets ikraftträdande, säkerställa upprätthållandet av principerna i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 90 i detta, och principerna i slutdokumentet från mötet i april 1990 i Bonn om Europeiska säkerhets- och samarbetskonferensen, särskilt entreprenörers beslutsfrihet.

Artikel 66

1. Polen skall fortfara att förbättra skyddet av immateriell, industriell och kommersiell äganderätt för att vid utgången av det femte

året efter avtalets ikraftträdande nå en skyddsnivå som motsvarar den som finns inom gemenskapen, inbegripet motsvarande medel för att införa sådana rättigheter.

2. Vid utgången av det femte året efter avtalets ikraftträdande skall Polen ansöka om tillträde till Münchenkonventionen om meddelandet av europeiska patent av den 5 oktober 1973 och ansluta sig till de andra multilaterala konventioner om immateriell, industriell och kommersiell äganderätt som avses i bilaga 13 punkt 1 och som medlemsstaterna är parter i, eller som faktiskt tillämpas av medlemsstaterna.

Artikel 67

1. De avtalsslutande parterna anser att en öppning beträffande tilldelningen av offentliga kontrakt på en icke-diskriminerande och ömsesidig grundval, särskilt i samband med GATT, är ett önskvärt mål.

2. Polska bolag enligt definitionen i artikel 48 skall från och med avtalets ikraftträdande ges tillträde till upphandlingsförfaranden i gemenskapen enligt gemenskapens upphandlingsregler på villkor som inte är mindre gynnsamma än de villkor som beviljas gemenskapsbolag.

Gemenskapsbolag enligt definitionen i artikel 48 skall ges tillträde till upphandlingsförfaranden i Polen på villkor som inte är mindre gynnsamma än de villkor som beviljas polska bolag senast vid utgången av den övergångsperiod som avses i artikel 6.

Gemenskapsbolag som är etablerade i Polen enligt bestämmelserna i kapitel II i avdelning IV skall från och med avtalets ikraftträdande ges tillträde till upphandlingsförfaranden på villkor som inte är mindre gynnsamma än de villkor som beviljas polska bolag.

Associeringsrådet skall med jämna mellanrum undersöka möjligheten för Polen att ge alla gemenskapsbolag tillträde till upphand-

lingsförfaranden i Polen före övergångsperiodens utgång.

3. Bestämmelserna i artikel 37—58 skall tillämpas beträffande etablering, drift och tillhandahållande av tjänster mellan gemenskapen och Polen samt anställning av och rörlighet för arbetskraft i samband med uppfyllandet av offentliga kontrakt.

KAPITEL III

Tillnärmning av lagstiftning

Artikel 68

De avtalsslutande parterna medger att den viktigaste förutsättningen för Polens ekonomiska integrering i gemenskapen är en tillnärmning av landets befintliga och framtida lagstiftning till gemenskapens lagstiftning. Polen skall anstränga sig på alla sätt för att säkerställa att framtida lagstiftning stämmer överens med gemenskapens lagstiftning.

Artikel 69

Tillnärmningen av lagstiftningen skall särskilt omfatta följande områden: Tullagstiftning, bolagslagstiftning, banklagstiftning, bolagsredovisning och -beskattning, immateriellrätt, skydd för arbetstagare på arbetsplatsen, finansiella tjänster, konkurrensregler, skydd av människors, djurs eller växters hälsa och liv, konsumentskydd, indirekt beskattning, tekniska föreskrifter och standarder, transport och miljö.

Artikel 70

Gemenskapen skall ge Polen tekniskt bistånd för genomförandet av dessa åtgärder, som bland annat kan omfatta

- utbyte av expertis,
- tillhandahållande av information,
- anordnande av seminarier,

- utbildningsverksamhet,
- stöd för översättning av gemenskapslagstiftningen inom tillämpliga sektorer.

AVDELNING VI

EKONOMISKT SAMARBETE

Artikel 71

1. Gemenskapen och Polen skall etablera samarbete med sikte på att bidra till Polens utveckling. En sådan utveckling skall stödja de resultat Polen åstadkommit och stärka de befintliga ekonomiska förbindelserna på bredast möjliga grund till gagn för båda parterna.

2. En politik i syfte att få till stånd en ekonomisk och social utveckling i Polen, särskilt politik beträffande industrin, inbegripet gruvsektorn, investeringar, jordbruk, energi, transport, regional utveckling och turism, skall bygga på principen om en hållbar utveckling. Detta innebär att det måste säkerställas att miljömässiga hänsyn införlivas fullständigt i en sådan politik redan från början.

Denna politik skall också beakta kraven på en hållbar social utveckling.

3. Särskild vikt skall läggas på åtgärder som kan gynna samarbetet mellan länderna i Central- och Östeuropa i syfte att integrera utvecklingen i regionen.

Artikel 72

Industriellt samarbete

1. Samarbetet skall särskilt eftersträva att främja följande:

- Industriellt samarbete mellan ekonomiska aktörer i gemenskapen och Polen, särskilt med sikte på att stärka den privata sektorn.

- Gemenskapens bidrag till Polens strävanden både inom den offentliga och den privata sektorn att modernisera och omstrukturera sin industri, vilket kommer att leda till en övergång från planekonomi till marknadsekonomi på villkor som säkerställer skydd av miljön.

- Omstruktureringen av enstaka sektorer.

- Etableringen av nya företag inom områden med tillväxtpotential.

2. Initiativ till industriellt samarbete skall ta hänsyn till de prioriteter som fastställts av Polen. Dessa initiativ bör särskilt söka upprätta en lämplig ram för företag, förbättra kunnandet om ledarskap och främja genomslagskraften hos marknaden och vad gäller företagets villkor.

Artikel 73

Främjande och skydd av investeringar

1. Samarbetet skall syfta till att skapa och vid behov förbättra ett gynnsamt klimat för både inhemska och utländska investeringar, vilket är nödvändigt för ekonomisk och industriell omstrukturering i Polen.

2. Samarbetets främsta syften är att

- Polen inrättar rättsliga ramar som gynnar investeringar, vilket vid behov kan uppnås genom att medlemsstaterna och Polen ingår avtal om att främja och skydda investeringar,

- genomföra lämpliga arrangemang för överföring av kapital,

- införa ett bättre skydd för investeringar,

- genomföra en avreglering och förbättra den ekonomiska infrastrukturen,

- informationsutbyte beträffande investeringsmöjligheter i form av branschmässor, utställningar, handelsveckor och andra evenemang.

Artikel 74

Jordbruks- och industristandarder och bedömning av överensstämmelse

1. Samarbetet skall särskilt syfta till att minska skillnaderna inom områdena för standardisering och bedömning av överensstämmelse.

2. För detta ändamål skall samarbetet sträva efter

- iaktta gemenskapens tekniska föreskrifter och europeiska standarder rörande kvaliteten på livsmedel från industrin och jordbruket,
- att främja användningen av gemenskapens tekniska föreskrifter och europeiska standarder samt förfaranden för bedömning av överensstämmelse,
- att vid behov utverka att avtal ingås om ömsesidigt erkännande inom dessa områden,
- att uppmuntra Polen att delta i arbetet i specialorgan (CEN, CENELEC, ETSI, EOTC),

3. Gemenskapen kommer vid behov att ge Polen tekniskt bistånd.

Artikel 75

Samarbete inom vetenskap och teknik

1. Parterna skall förbinda sig att främja samarbete inom forskning och teknisk utveckling. De skall särskilt ägna uppmärksamhet åt följande:

- Utbyte av vetenskaplig och teknisk information, inklusive om varandras politik och verksamheter inom vetenskap och teknik.
- Anordnande av gemensamma vetenskapliga möten (seminarier och "workshops").

— Gemensam forsknings- och utvecklingsverksamhet avsedd att sporra vetenskaplig utveckling och överföring av teknik och kunnande.

— Utbildningsverksamhet och rörlighetsprogram för forskare och specialister från båda sidorna.

— Utveckling av en miljö som är befordrande för forskning och tillämpning av ny teknik samt lämpligt skydd av immateriell äganderätt till forskningsresultat.

— Deltagande i gemenskapsprogrammen i överensstämmelse med punkt 3.

Tekniskt bestånd skall ges vid behov.

2. Associeringsrådet skall fastställa lämpliga förfaranden för utveckling av samarbetet.

3. Samarbetet inom gemenskapens ramprogram för forskning och teknisk utveckling skall genomföras på grundval av särskilda arrangemang som skall förhandlas fram och avtalas enligt de förfaranden som fastställs av vardera parten.

Artikel 76

Utbildning

1. Samarbetet skall syfta till att höja nivån på allmän utbildning och yrkeskvalifikationer i Polen med hänsyn till landets prioriteter.

2. Samarbetet skall omfatta följande områden:

- En reform av utbildningssystemet.
- Praktikantutbildning och vidareutbildning.
- Omskolning och anpassning till arbetsmarknaden.
- Ledarskapsutveckling.

- Undervisning i gemenskapsspråken.
- Översättning.
- Tillhandahållande av undervisningsutrustning.
- Främjande av undervisningen inom området för europeisk forskning vid lämpliga institutioner.
- utbilda översättare samt utveckla term-baserna (glossarer, Eurodicautom),
- främja användningen av gemenskapens lingvistiska normer och terminologi,
- utveckla en lämplig infrastruktur för översättning mellan polska och gemenskapens språk,

3. Ytterligare institutionella ramar och samarbetsplaner kommer att fastställas (varvid Europeiska utbildningsfonden, när denna etablerats, och Polens deltagande i TEMPUS kommer först). Polens deltagande i andra gemenskapsprogram kan också komma i fråga i detta sammanhang, i överensstämmelse med gemenskapsförfarandena.

4. Samarbetet skall främja en direkt samverkan mellan utbildningsinstitutioner och mellan utbildningsinstitutioner och företag, rörlighet för och utbyte av lärare, studenter och administratörer, möjliggöra yrkespraktik och utbildningstillfällen i utlandet, samt bistå i utarbetandet av läroplaner och undervisningsmaterial och i utrustningen av utbildningsinstitutioner.

Samarbetet skall också syfta till ett ömsesidigt godkännande av studieperioder och examensbevis.

I syfte att främja integrationen av Polens utbildnings- och forskningsinstitutioner med gemenskapens nivå i enlighet med artikel 75 skall gemenskapen vidta lämpliga åtgärder för att underlätta Polens samarbete med relevanta europeiska institutioner. Detta kan inbegripa Polens deltagande i dessa institutioners verksamheter liksom inrättandet av filialer i Polen. Målen för ovanstående institutioner bör koncentreras på att utbilda stipendiat, yrkesverksamma och tjänstemän som skall involveras i den europeiska integrationsprocessen och i samarbetet med gemenskapens institutioner.

5. Inom översättningsområdet skall samarbetet huvudsakligen inriktas på att

Artikel 77

Jordbruk och jordbrukets förädlingsindustri

1. Samarbetet inom detta område skall syfta till att öka effektiviteten i jordbruket och jordbrukets förädlingsindustri. Det skall särskilt inriktas på följande:

- Att utveckla privata jordbruk och distributionskanaler, förvaringsmetoder, avsättning, osv.
- Att modernisera landsbygdens infrastruktur (transport, vattentillförsel, telekommunikation).
- Att förbättra den fysiska planeringen, inbegripet byggnads- och stadsplanering.
- Att förbättra produktiviteten och kvaliteten genom att använda lämpliga metoder och produkter och tillhandahålla undervisning och övervakning vid användning av bekämpningsmetoder mot föroreningar i samband med råvaror.
- Att utveckla och modernisera bearbetningsföretag och deras avsättningsmetoder.
- Att främja kompletterande verksamheter i jordbruket.
- Att främja industriellt samarbete inom jordbruket och utbyte av kunskaper, särskilt mellan de privata sektorerna i gemenskapen och Polen.

- Att utveckla samarbetet beträffande djurs och växters hälsa, inklusive veterinärlagstiftning och -kontroll, växtlagstiftning samt växtskyddslagstiftning, i syfte att åstadkomma en gradvis harmonisering med gemenskapsstandarder genom bistånd till utbildning och anordnandet av kontroller.
2. För detta ändamål skall gemenskapen i lämplig omfattning lämna tekniskt stöd.

Artikel 78

Energi

1. Samarbete skall ske inom ramen för marknadsekonomiska principer och utvecklas mot bakgrund av en gradvis integrering mellan Polens och gemenskapens marknad.
2. Samarbetet skall särskilt inriktas på följande:
- Modernisering av infrastrukturen.
 - Förbättring och diversifiering av utbudet.
 - Utformning och planering av energipolitiken.
 - Ledarskap och utbildning för energisektorn.
 - Utveckling av energiresurser.
 - Främjande av energibesparingar och energieffektivitet.
 - Miljökonsekvenserna av energiproduktion och energiförbrukning.
 - Kärnkraftssektorn.
 - Elektricitet och gas, inbegripet överväganden om möjligheten till sammankoppling av försörjningsnät.
 - Utformning av ramvillkor för samarbete mellan företag inom denna sektor.

- Överföring av teknik och kunnande.
- En större öppning av energimarknaden. Underlättande av gas- och elöverföring.

Artikel 79

Samarbete på kärnenergiområdet

1. Samarbetet på kärnenergiområdet skall huvudsakligen omfatta följande områden:

- Uppdatering av lagar och författningar i Polen på kärnenergiområdet.
- Säkerhet inom kärnenergin, kärnkatastrofberedskap och haverihantering.
- Strålskydd, inbegripet övervakning av strålning från miljön.
- Bränslecykelproblem, säkerhetskontroll och fysiskt skydd av kärnmaterial.
- Hantering av radioaktivt avfall.
- Nedläggning och demontering av kärnenergianläggningar.
- Sanering.

2. Samarbetet kommer att omfatta utbyte av information och erfarenheter och FoU-verksamhet i överensstämmelse med artikel 75.

Artikel 80

Miljö

1. Parterna skall utveckla och stärka sitt samarbete beträffande den vitala uppgiften att bekämpa miljöförstörelsen, vilket de prioriterar.

2. Samarbetet skall koncentreras kring följande:

- Effektiv övervakning av föroreningsnivåerna.

- Bekämpning av regional och gränsöverskridande luft- och vattenförorening.
 - Effektiv energiproduktion och -konsumtion, industrianläggningars säkerhet.
 - Klassificering och säker hantering av kemikalier.
 - Vattenkvalitet, särskilt hos gränsöverskridande vattenvägar.
 - Reducering, återvinning och säker hantering av avfall. Genomförande av Baselkonventionen.
 - Jordbrukets miljökonsekvenser, jorderosion, skydd av skogar samt flora och fauna.
 - Fysisk planering, inbegripet byggnads- och stadsplanering.
 - Användning av finansiella och fiskala medel.
 - Globala klimatförändringar.
3. För dessa ändamål planerar parterna att samarbeta inom särskilt följande områden:
- Utbyte av information och expertis, inbegripet information om överföring av ren teknik och expertis som handhar denna.
 - Utbildningsprogram.
 - Tillnärmning av lagstiftning (gemenskapsnormer).
 - Samarbete på det regionala planet (inbegripet samarbete inom ramen för Europeiska miljöbyrån, när denna inrättats av gemenskapen) och på det internationella planet.
 - Utveckling av strategier, särskilt beträffande globala frågor och klimatfrågor.
- Artikel 81
- Transport*
1. Parterna skall utveckla och gradvis öka samarbetet så att Polen kan
- omstrukturera och modernisera transportsektorn,
 - underlätta rörligheten för passagerare och gods och förbättra tillgången till transportmarknaden genom att undanröja administrativa och tekniska hinder och liknande,
 - uppnå en driftstandard som motsvarar standarden i gemenskapen.
2. Samarbetet skall särskilt omfatta följande:
- Ekonomiska, juridiska och tekniska utbildningsprogram.
 - Tekniskt bistånd och rådgivning samt informationsutbyte (konferenser och seminarier).
3. Följande områden skall prioriteras:
- Vägtransporter, inklusive gradvisa lättnader på transitvillkoren.
 - Förvaltning av järnvägar och flygplatser, inbegripet samarbete mellan berörda inhemska myndigheter.
 - Modernisering av infrastrukturen hos vägar, inre vattenvägar, järnvägar, hamnar och flygplatser på stora trafikleder av gemensamt intresse och trans-europeiska förbindelser.
 - Fysisk planering, inbegripet byggnads- och stadsplanering.
 - Modernisering av teknisk utrustning för att uppfylla gemenskapsnormerna, särskilt inom områdena för kombinerad landsvägs- och järnvägstransport, multimodaltransport och omlastning.

- Fastställa en sammanhängande transportpolitik som är förenlig med den transportpolitik som tillämpas i gemenskapen.

Artikel 82

Telekommunikation

1. Parterna skall utöka och stärka samarbetet på detta område och skall för detta ändamål särskilt

- utbyta information om telekommunikationspolitik,
- utbyta teknisk och annan information och anordna seminarier, "workshops" och konferenser för expertis på frånan båda sidorna,
- bedriva utbildnings- och rådgivningsverksamhet,
- bedriva tekniköverföring,
- låta relevanta organ från båda sidorna genomföra gemensamma projekt,
- främja användandet av europeiska normer, certifieringssystem och normgivningsmetoder,
- främja nya kommunikationsformer, tjänster och faciliteter, särskilt sådana som används kommersiellt.

2. Dessa aktiviteter skall inriktas på följande prioriterade områden:

- Modernisering av Polens telekommunikationsnät och dess integrering i europeiska och världsomspännande nät.
- Samarbete inom de europeiska standardiseringsorganen.
- Integrering av transeuropeiska system. Telekommunikationens juridiska och reglerande villkor.

- Handhavande av telekommunikation i den nya ekonomiska miljön: organisatoriska strukturer, strategi och planering, inkösprinciper.
- Fysisk planering, inbegripet byggnads- och stadsplanering.

Artikel 83

Bank- och försäkringsväsen och andra finansiella tjänster

1. Parterna skall samarbeta i avsikt att anta ett gemensamt regelverk och standarder bland annat rörande redovisningssystem, övervaknings- och regleringssystem för bank- och försäkringssektorerna och den finansiella sektorn.

2. Båda sidorna skall fastställa bestämda metoder för underlättande av reformprocessen, särskilt genom att

- bidra till utarbetandet av termordlistor och översättning av gemenskapens och Polens lagstiftning,
- anordna diskussioner och informationsmöten om gällande lagar eller lagar under utarbetning i Polen och i gemenskapen,
- tillhandahålla utbildning.

Artikel 84

Monetär politik

På de polska myndigheternas begäran skall gemenskapen ge tekniskt bistånd för att stödja Polens strävan att införa fullständig konvertibilitet för zlotyn och en gradvis tillnärmning av landets penningpolitik till Europeiska monetära systemet. Detta innebär ett informellt utbyte av information om principerna för Europeiska monetära systemet och dess funktion.

Artikel 85

Tvättning av pengar

1. Parterna är eniga om nödvändigheten av att göra alla insatser och att samarbeta för att förhindra att deras finansiella system används för att tvätta intäkter från kriminell verksamhet i allmänhet och narkotikabrottslighet i synnerhet.

2. Samarbetet inom detta område skall omfatta administrativt och tekniskt bistånd för att fastställa lämpliga normer mot tvättning av pengar i likhet med dem som antagits av gemenskapen och internationella organ på detta område, särskilt Financial Action Task Force, FATF.

Artikel 86

Regional utveckling

1. Parterna skall stärka sitt inbördes samarbete om regional utveckling och fysisk planering.

2. För detta ändamål är följande åtgärder planerade:

- Informering av de nationella, regionala eller lokala myndigheterna om regionalpolitik och politik för fysisk planering och, vid behov, bistånd för utformning av en sådan politik.
- En gemensam insats från regionala och lokala myndigheter inom ekonomisk utveckling.
- Undersökning av samordnade metoder för utveckling av gränsområden mellan gemenskapen och Polen.
- Utbytesbesök för att undersöka möjligheterna till samarbete och bistånd.
- Utbyte av statstjänstemän.

— Tekniskt bestånd med uppmärksamheten särskild riktad mot utvecklingen av mindre gynnade områden.

— Fastställande av program för informations- och erfarenhetsutbyte, bland annat genom seminarier.

Artikel 87

Socialt samarbete

1. Beträffande hälsa och säkerhet skall samarbetet mellan parterna syfta till att öka skyddet av arbetstagares hälsa och säkerhet med utgångspunkt från skyddsnivån i gemenskapen, särskilt genom

- tillhandahållande av tekniskt bistånd,
- utbyte av expertis,
- samarbete mellan företag,
- information och utbildning.

2. Beträffande sysselsättningen skall arbetet mellan parterna särskilt inriktas på

- organisering av arbetsmarknaden,
- rådgivning om arbetsförmedling och yrkesvägledning,
- planering och genomförande av regionala omstruktureringsprogram,
- främjande av lokal sysselsättningsutveckling.

Samarbete inom dessa områden skall förverkligas genom att det genomförs undersökningar, bistås med experthjälp samt information och utbildning.

3. Beträffande social säkerhet skall samarbetet mellan parterna syfta till att anpassa det sociala säkerhetssystemet i Polen till den nya ekonomiska och sociala situationen, i första hand genom att bistå med experthjälp samt information och utbildning.

Artikel 88

Turism

Parterna skall gradvis utöka och utveckla ett samarbete sinsemellan, särskilt genom att

- underlätta turism,
- öka informationsflödet genom internationella nätverk, databanker, osv.,
- överföra kunnande genom utbildning, utbyten, seminarier,
- studera möjligheterna till gemensamma verksamheter, t. ex. gränsöverskridande projekt, vänortsrörelse, osv.

Artikel 89

Små och medelstora företag

1. Parterna skall sikta på att utveckla och stärka små och medelstora företag och samarbetet mellan sådana företag i gemenskapen och Polen.

2. De skall uppmuntra utbyte av information och kunnande inom följande områden genom att

- få till stånd de juridiska, administrativa, tekniska, skattemässiga och finansiella villkor som är nödvändiga för grundandet och utbyggnaden av små och medelstora företag och gränsöverskridande samarbete,
- tillhandahålla de specialisttjänster som behövs för små och medelstora företag (ledarskapsutbildning, redovisning, marknadsföring, kvalitetsstyrning, osv.) och genom att stärka de organ som tillhandahåller sådana tjänster,
- upprätta lämpliga förbindelser med aktörer inom gemenskapen för att förbättra informationsflödet till små och medelstora företag och främja gränsöverskridande verksamhet (t. ex. BC-Net, Euroinfocenter, konferenser, osv.).

Artikel 90

Information och audiovisuella medier

1. Parterna skall vidta lämpliga åtgärder för att stimulera ett effektivt ömsesidigt informationsutbyte. Program som ger allmänheten grundläggande information om gemenskapen skall prioriteras i början liksom program som ger särskilda kretsar i Polen mera specialiserad information och om möjligt tillgång till gemenskapens databaser.

2. Parterna skall samarbeta för att främja den audiovisuella industrin i Europa. I synnerhet den audiovisuella sektorn i Polen får delta i gemenskapens åtgärder inom ramen för mediaprogrammet 1991—1995 enligt förfaranden som skall fastställas med de organ som är ansvariga för varje åtgärd och i enlighet med bestämmelserna i beslut fattat av Europeiska gemenskaperna råd den 21 december 1990 som fastställer programmet.

Parterna skall samordna och vid behov harmonisera sin politik beträffande regleringen av gränsöverskridande radio- och tevesändning, tekniska normer inom det audiovisuella området samt främjandet av europeisk teknik på det audiovisuella området.

Artikel 91

Tull

1. Syftet med samarbetet skall vara att säkerställa överensstämmelse med alla de bestämmelser som enligt planerna skall antas i samband med handel och för att uppnå en tillnärmning av Polens tullsystem till gemenskapens och således att hjälpa till att bana väg för den liberalisering som är planerad enligt detta avtal.

2. Samarbetet skall särskilt omfatta följande:

- Informationsutbyte.
- Anordnande av seminarier och praktikplatser.

- Utveckling av gränsöverskridande infrastrukturer mellan parterna.
- Införande av ett administrativt enhetsdokument och en sammankoppling av gemenskapens och Polens transitsystem.
- Förenkling av inspektioner och formaliteter i samband med godstransport.

Tekniskt bistånd skall ges vid behov.

3. Utan att det påverkar det utökade samarbetet enligt detta avtal, särskilt artikel 94, skall det ömsesidiga biståndet beträffande tullfrågor mellan de avtalslutande parternas administrativa myndigheter ske enligt bestämmelserna i protokoll 6.

Artikel 92

Statistiskt samarbete

1. Samarbetet inom detta område skall syfta till att utveckla ett effektivt statistiksystem som snabbt och i rätt tid kan tillhandahålla den tillförlitliga statistik som behövs för att planera och övervaka reformprocessen och bidra till utvecklingen av privat företagsamhet i Polen.

2. För dessa ändamål skall samarbetet särskilt eftersträva att

- upprätta ett pålitligt och självständigt statistiksystem,
- uppnå harmonisering med internationella (och särskilt gemenskapens) metoder, normer och klassifikationer,
- tillhandahålla de uppgifter som behövs för att upprätthålla och övervaka den ekonomiska omstruktureringen,
- förse marknadsaktörerna inom den privata sektorn med relevanta makroekonomiska och mikroekonomiska uppgifter,

- garantera uppgifternas skydd mot obehörig insyn.

3. Gemenskapen skall vid behov ge tekniskt bistånd.

Artikel 93

Ekonomiska aspekter

1. Gemenskapen och Polen skall underlätta den ekonomiska omdanings- och integrationsprocessen genom att samarbeta för en bättre förståelse för grunddragen i deras respektive ekonomier och för utformningen och genomförandet av en ekonomisk politik i marknadsekonomier.

2. För dessa ändamål kommer gemenskapen och Polen att

- utbyta information om makroekonomiska resultat och prognoser och om utvecklingsstrategier,
- tillsammans analysera ekonomiska frågor av gemensamt intresse, såsom utformningen av en ekonomisk politik och medlen för att genomföra denna,
- särskilt genom åtgärdsprogrammet för samarbete i ekonomiska frågor, uppmantra ett omfattande samarbete mellan ekonomer och företagsledare i gemenskapen och Polen, för att påskynda överföringen av kunskaper för utarbetandet av en ekonomisk politik och ombesörja att resultaten av de undersökningar som är relevanta för politiken får en omfattande spridning.

Artikel 94

Narkotika

1. Samarbetet är särskilt inriktat på att öka effektiviteten hos narkotikabekämpningspolitiken och åtgärderna för att motverka tillförsel av och olaglig handel med narkotika och psykotropa preparat och för att minska missbruket av dessa produkter.

2. De avtalsslutande parterna skall enas om de samarbetsmetoder som är nödvändiga för att nå dessa mål, däribland metoder för gemensamma ingripanden. Dessa ingripanden kommer att baseras på samråd om och nära samordning av målen och de politiska åtgärderna inom de områden som avses i punkt 1.

3. Samarbetet mellan de avtalsslutande parterna kommer att omfatta tekniskt och administrativt bistånd, särskilt inom följande områden: Utarbetande och genomförande av nationell lagstiftning; inrättande av institutioner och informationscentra samt sociala centra och hälsocentra; personalutbildning och forskning; hindrande av avledning av prekursorer som används för olaglig tillverkning av narkotika eller psykotropa preparat.

Parterna kan enas om att införliva andra områden.

AVDELNING VII

KULTURELLT SAMARBETE

Artikel 95

1. Parterna förpliktar sig att främja det kulturella samarbetet. Vid behov kan de kulturella samarbetsprogrammen i gemenskapen eller i en eller flera medlemsstater utökas till att också omfatta Polen, och ytterligare åtgärder av intresse för båda sidorna skall utvecklas.

2. Samarbetsområdena kan i synnerhet omfatta

- översättningar av litterära verk,
- bevarande och restaurering av historiska och kulturella monument och platser,
- utbildning av personer som är sysselsatta på det kulturella området,
- anordnande av europeiskt inriktade kulturevenemang.

AVDELNING VIII

EKONOMISKT SAMARBETE

Artikel 96

För att uppnå målsättningarna i detta avtal och i enlighet med artiklarna 97, 98, 100 och 101 skall Polen från gemenskapen erhålla tillfälligt ekonomiskt bistånd i form av bidrag och lån för att snabba upp den ekonomiska omvandlingen i Polen och hjälpa Polen att hantera de ekonomiska och sociala konsekvenserna av strukturanpassningen.

Artikel 97

Detta ekonomiska bistånd skall omfattas av

- PHARE-planens åtgärder enligt bestämmelserna i rådets förordning (EEG) nr 3906/89, med ändringar, till och med slutet av 1992. Därefter skall gemenskapen bevilja bidrag, antingen inom ramen för PHARE, på flerårig grund, eller inom nya ekonomiska fleråriga ramar som gemenskapen fastställer efter samråd med Polen och med hänsyn till beaktandena i artiklarna 100 och 101,
- lån från Europeiska investeringsbanken till och med utgången av den period då dessa är disponibla. För de efterföljande åren skall Polen ha tillträde till Europeiska investeringsbankens lån i enlighet med bestämmelserna i artikel 18 i bankens stadga. Efter samråd med Polen skall gemenskapen fastställa maximalbeloppet och den period då lån från Europeiska investeringsbanken är disponibla för Polen.

Artikel 98

Målsättningarna och områdena för gemenskapens ekonomiska bistånd skall fastställas i ett vägledande åtgärdsprogram som de bägge parterna skall enas om. Parterna skall underätta associeringsrådet.

Artikel 99

1. Gemenskapen skall, vid speciella behov, med beaktande av samtliga tillgängliga ekonomiska resurser, på Polens begäran och i samordning med internationella finansiella institut, inom ramen för G-24 undersöka möjligheten att ge tillfälligt ekonomiskt bistånd

- för att stödja åtgärder som syftar till att stabilisera och upprätthålla zlotyns konvertibilitet,
- för att stödja ansträngningarna för stabilisering och strukturanpassning på medellång sikt, inbegripet stöd för betalningsbalansen.

2. Villkoren för detta ekonomiska bistånd är att Polen eventuellt inom ramen för G-24 framlägger program som stöds av IMF för konvertibilitet eller omstrukturering av ekonomin, att gemenskapen godkänner detta, att Polen håller fast vid dessa program och, som ett slutgiltigt mål, att landet snabbt går över till att förlita sig på privat finansiering.

3. Associeringsrådet kommer att underrättas om de villkor på vilka detta bistånd kommer att ges och huruvida Polen uppfyller de förpliktelser som landet åtagit sig beträffande sådant bistånd.

Artikel 100

Gemenskapens ekonomiska bistånd skall utvärderas med tanke på de behov som uppstår och Polens utvecklingsnivå och med hänsyn till fastställda prioriteringar och den polska ekonomins upptagningsförmåga, förmågan att återbetala lån och fullbordandet av ett marknadsekonomisystem och omstrukturering i Polen.

Artikel 101

För att tillgängliga resurser skall kunna utnyttjas optimalt skall de avtalsslutande parterna se till att gemenskapens bidrag ges i

nära samordning med bidrag från andra källor, såsom medlemsstaterna, andra länder, inbegripet G-24, och internationella finansiella institut, t. ex. Internationella valutafonden, Världsbanken och Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling.

AVDELNING IX

**INSTITUTIONELLA OCH ALLMÄNNA
BESTÄMMELSER SAMT SLUTBE-
STÄMMELSER**

Artikel 102

Ett associeringsråd skall inrättas som skall övervaka avtalets genomförande. Det skall sammanträda på ministernivå en gång om året och också när omständigheterna kräver det. Det skall undersöka alla frågor av betydelse som uppkommer inom ramen för detta avtal och alla andra bilaterala eller internationella frågor av gemensamt intresse.

Artikel 103

1. Associeringsrådet skall bestå av medlemmarna i Europeiska gemenskapernas råd och medlemmar i Europeiska gemenskapernas kommission, å ena sidan, och medlemmar i den polska regeringen, å andra sidan.

2. Medlemmarna i associeringsrådet kan låta sig representeras i överensstämmelse med de villkor som skall fastställas i dess arbetsordning.

3. Associeringsrådet skall själv fastställa sin arbetsordning.

4. I associeringsrådet skall en medlem i Europeiska gemenskapernas råd och en medlem i den polska regeringen i tur och ordning sitta som ordförande enligt de bestämmelser som skall fastställas i dess arbetsordning.

Artikel 104

Associeringsrådet skall, i syfte att uppnå

målen i avtalet, ha befogenhet att fatta beslut i de fall som föreskrivs däri. De beslut som fattas skall vara bindande för parterna som skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra de fattade besluten. Associeringsrådet kan även avge lämpliga rekommendationer.

Det skall utarbета sina beslut och rekommendationer genom samförstånd mellan de båda parterna.

Artikel 105

1. Var och en av de båda parterna kan till associeringsrådet hänskjuta alla tvister beträffande tillämpningen eller tolkningen av detta avtal.

2. Associeringsrådet kan bilägga tvisten genom ett beslut.

3. Varje part skall vara förpliktad att vidta de åtgärder som krävs för att genomföra det beslut som avses i punkt 2.

4. Om det inte är möjligt att bilägga tvisten i enlighet med punkt 2, kan varje part underätta den andra parten om att den utsett en skiljeman. Den andra parten måste då utse en andra skiljeman inom två månader. För tillämpning av detta förfarande skall gemenskapen och medlemsstaterna anses som en av parterna i tvisten.

Associeringsrådet skall utse en tredje skiljeman.

Skiljemännens beslut skall fattas med enkel majoritet.

Varje part i tvisten måste vidta de åtgärder som krävs för att efterfölja skiljemännens beslut.

Artikel 106

1. Associeringsrådet skall vid utförandet av sina förpliktelser biträdas av en associeringskommitté bestående av företrädare för med-

lemmarna i Europeiska gemenskapernas råd och medlemmar i Europeiska gemenskapernas kommission, å ena sidan, och av företrädare för den polska regeringen, å andra sidan, vanligtvis på högre tjänstemannanivå.

I arbetsordningen skall associeringsrådet fastställa associeringskommitténs uppgifter, bland annat förberedelse av associeringsrådets sammanträden, och hur kommittén skall fungera.

2. Associeringsrådet kan delegera alla eller vissa av sina befogenheter till associeringskommittén. I så fall skall associeringskommittén fatta sina beslut i enlighet med villkoren i artikel 104.

Artikel 107

Associeringsrådet kan besluta att inrätta andra särskilda kommittéer och organ för att bistå vid utförandet av dess uppgifter.

Associeringsrådet skall i sin arbetsordning fastställa sådana kommittéers sammansättning och uppgifter samt deras funktionsätt.

Artikel 108

En parlamentarisk associeringskommitté skall inrättas. Den skall vara ett forum för medlemmarna i det polska parlamentet och Europaparlamentet där de kan träffas och utbyta åsikter. Kommittén skall själv fastställa hur ofta den skall sammanträda.

Artikel 109

1. Den parlamentariska associeringskommittén skall bestå av medlemmar i Europaparlamentet, å ena sidan, och medlemmar i det polska parlamentet, å andra sidan.

2. Den parlamentariska associeringskommittén skall själv fastställa sin arbetsordning.

3. I den parlamentariska associeringskommittén skall Europaparlamentet och det pols-

ka parlamentet i tur och ordning sitta som ordförande enligt de bestämmelser som skall fastställas i dess arbetsordning.

Artikel 110

Den parlamentariska associeringskommittén kan begära relevanta upplysningar om avtalets genomförande från associeringsrådet som då skall tillhandahålla de begärda upplysningarna.

Den parlamentariska associeringskommittén skall underrättas om associeringsrådets beslut.

Den parlamentariska associeringskommittén kan avge rekommendationer till associeringsrådet.

Artikel 111

Inom ramen för detta avtal åtar sig varje part att säkerställa att fysiska och juridiska personer från den andra parten, utan diskriminering i förhållande till de egna medborgarna, har tillgång till gemenskapens och Polens behöriga domstolar och administrativa organ för att kunna försvara sina individuella rättigheter och äganderätter, inbegripet de som gäller immateriell, industriell och kommersiell äganderätt.

Artikel 112

Ingenting i detta avtal skall förhindra en avtalsslutande part att vidta åtgärder som

- a) den anser nödvändiga för att förhindra offentliggörandet av upplysningar som kan skada dess väsentliga säkerhetsintressen,
- b) rör produktionen av, eller handeln med, vapen, ammunition eller krigsmateriel eller forskning, utveckling eller produktion som är oumbärlig för försvarsändamål, under förutsättning att sådana åtgärder inte försämrar konkurrensvillkoren för de produkter som inte är avsedda för särskilda militära ändamål,

- c) den anser väsentliga för sin egen säkerhet i händelse av allvarliga inre störningar som påverkar upprätthållandet av lag och ordning, krig eller allvarlig internationell spänning som utgör ett krigshot eller för att infria åtaganden som den har godtagit i syfte att upprätthålla fred och internationell säkerhet.

Artikel 113

1. Inom de områden som omfattas av detta avtal och utan att det påverkar tillämpningen av särskilda bestämmelser i detta

— skall de ordningar som Polen tillämpar med avseende på gemenskapen inte ge upphov till någon diskriminering mellan medlemsstaterna, deras medborgare, eller deras bolag eller firmor,

— skall de ordningar som gemenskapen tillämpar med avseende på Polen inte ge upphov till någon diskriminering mellan Polens medborgare eller dess bolag eller firmor.

2. Bestämmelserna i punkt 1 skall inte beröra de avtalsslutande parternas rätt att tillämpa relevanta bestämmelser i sin skattelagstiftning på skattebetalare som inte befinner sig i samma situation beträffande bostadsort.

Artikel 114

När produkter med ursprung i Polen importeras till gemenskapen skall de inte medges en gynnsammare behandling än den som tillämpas av medlemsstaterna sinsemellan.

Den behandling som medges Polen enligt avdelning IV och kapitel I i avdelning V skall inte vara mera gynnsam än den som tillämpas av medlemsstaterna sinsemellan.

Artikel 115

1. Parterna skall vidta alla allmänna eller särskilda åtgärder som erfordras för att full-

göra sina åtaganden enligt avtalet. De skall se till att de mål som föreskrivs i avtalet uppnås.

2. Om endera parten anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra ett åtagande enligt avtalet, kan den vidta lämpliga åtgärder. Dessförinnan skall den förse associeringsrådet med alla relevanta upplysningar som erfordras för en grundlig undersökning av situationen i syfte att finna en för parterna godtagbar lösning.

Vid val av åtgärder måste sådana som minst stör avtalets funktion prioriteras. Dessa åtgärder skall omedelbart meddelas associeringsrådet och skall på begäran av den andra parten bli föremål för samråd inom associeringsrådet.

Artikel 116

Detta avtal skall inte beröra de rättigheter som garanteras individer och marknadsaktörer genom befintliga avtal mellan en eller flera medlemsstater, å ena sidan, och Polen, å andra sidan, förrän lika rättigheter för dessa har uppnåtts enligt avtalet.

Artikel 117

Protokollen 1—7 samt bilagorna 1—13 skall utgöra en integrerad del av detta avtal.

Artikel 118

Detta avtal skall ingås på obestämd tid.

Endera parten kan säga upp detta avtal genom att underrätta den andra parten. Avtalet skall upphöra att gälla sex månader efter dagen för sådan underrättelse.

Artikel 119

Detta avtal skall gälla för, å ena sidan, de territorier i vilka Fördragen om upprättande av Europeiska ekonomiska gemenskapen, Europeiska atomenergigemenskapen och Europeiska kol- och stålgemenskapen tillämpas och på de villkor som fastställs i dessa fördrag och, å andra sidan, i Polens territorium.

Artikel 120

Detta avtal är upprättat i två exemplar på danska, engelska, franska, grekiska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, tyska och polska språken, vilka samtliga texter är lika giltiga.

Artikel 121

Detta avtal skall godkännas av de avtalsslutande parterna enligt deras egna förfaranden.

Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då de avtalsslutande parterna till varandra anmäler att de förfaranden som avses i första stycket är avslutade.

Då detta avtal träder i kraft skall det ersätta avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Polen om handel och ekonomiskt och kommersiellt samarbete, undertecknat i Bryssel den 19 september 1989, och protokollet mellan Europeiska kol- och stålgemenskapen och Polen, undertecknat i Bryssel den 16 oktober 1991.

Artikel 122

Om bestämmelserna i vissa delar av avtalet, särskilt de som gäller varors rörlighet, i väntan på att de förfaranden som är nödvändiga för detta avtals ikraftträdande skall fullföljas, genomförs under 1992 genom ett interimsavtal mellan gemenskapen och Polen, är parterna under sådana omständigheter eniga om att för tillämpning av bestämmelserna i avdelning III, artiklarna 63, 65 och 66 i detta avtal och protokollen 1—7 till detta med *dagen för avtalets ikraftträdande* avses

- dagen för ikraftträdandet av interimsavtalet med avseende på de förpliktelser som börjar gälla den dagen, och
- den 1 januari 1992 med avseende på de förpliktelser som börjar gälla efter dagen för ikraftträdandet, med hänvisning till dagen för ikraftträdandet.

*BILAGA 12a***Beträffande artikel 44**

1. Tillverkningsindustrin, däribland bränsle- och energiframställningsindustrin, metallurgiska industrin, elektrotekniska industrin, transportutrustningsindustrin, kemisk industri, byggmaterialindustrin, trä- och pappersindustrin, textil- läder- och klädindustrin, livsmedelsindustrin, men med undantag av

gruvdrift, bearbetning av ädla metaller och ädelstenar, tillverkning av sprängämnen, ammunition och vapen, läkemedelsindustrin, tillverkning av giftiga ämnen, framställning av destillerat alkohol, högspänningsledningar, transporter genom rörledningar.

2. Byggande.

Bilagorna I—XI till associeringsavtalet och protokollen 1—5 och 7 till avtalet, de avtal mellan Europeiska gemenskapen och Polen som ingåtts genom skriftväxling, slutakten och förklaringarna har inte publicerats som bilagor till denna proposition. Texterna ingår i Europeiska gemenskapernas officiella tidning, specialutgåva på svenska 1994 (kapitel 11, Relationer med omvärlden, volym 26, EGT L 348 s. 1).

*BILAGA 12b***Beträffande artikel 44**

- | | |
|---|---|
| 1. Gruvdrift, bearbetning av ädla metaller och ädelstenar, tillverkning av sprängämnen, ammunition och vapen, läkemedelsindustrin, tillverkning av giftiga ämnen, framställning av destillerad alkohol. | — handel med och agenturverksamhet inom fast egendom och naturtillgångar, |
| | — juridiska tjänster med undantag av juridisk rådgivning i affärsangelägenheter och i folkrätten. |
| 2. Tjänster med undantag av | |
| — finansiella tjänster enligt bilaga 12c, | _____ |

BILAGA 12c

Beträffande artiklarna 44, 45, 49 och 50

FINANSIELLA TJÄNSTER

Finansiella tjänster: definitioner

En finansiell tjänst är varje tjänst av finansiell karaktär som någon av parterna tillhandahållare av finansiella tjänster erbjuder. Finansiella tjänster omfattar följande verksamhet.

A. Alla försäkringstjänster och därtill hörande tjänster:

1. Direktförsäkring (inbegripet koassurans):
 - i) Liv.
 - ii) Icke liv.
2. Återförsäkring och retrocession.
3. Försäkringsförmedling, såsom mäklari och agentur.
4. Tjänster i anslutning till försäkring, såsom rådgivning, aktuarietjänster, riskbedömning och skadereglering.

B. Banktjänster och andra finansiella tjänster (undantaget försäkring):

1. Mottagande av insättningar och andra återbetalningsspliktiga medel från allmänheten.
2. Utlåning av alla slag, omfattande bland annat konsumentkrediter, hypotekskrediter, factoring och finansiering av handelskrediter.
3. Finansiell leasing.

4. Alla penning- och betalningsförmedlingstjänster, omfattande kreditkort, resecheckar och bankväxlar.
5. Garantier och åtaganden.
6. Handel för kunders räkning, antingen på fondbörsen, på OTC-marknaden eller på annat sätt, med följande:
 - a) Penningmarknadspapper (checkar, växlar, depositionsbevis, osv.).
 - b) Utländsk valuta.
 - c) Biprodukter omfattande, men inte begränsade till, terminsaffärer och optioner.
 - d) Valutakurs- och räntepapper, omfattande sådana produkter som svappar, ränteterminer, osv.
 - e) Överlåtbara värdepapper.
 - f) Andra överlåtbara instrument och finansiella tillgångar, inbegripet guld- och silvertackor.
7. Medverkan vid emissioner av alla slags värdepapper, däribland emissionsgarantier och placering såsom mellanhand (offentligt eller privat) och serviceverksamhet i samband med sådana emissioner.
8. Penningmarknadsmäkling.
9. Förvaltning av tillgångar, såsom kassa eller portföljförvaltning, förvaltning av alla former av kollektiva investeringar,

förvaltning av pensionsfonder, förvaring och förvaltning av anförtrodda medel.

10. Reglering och clearing av finansiella tillgångar, däribland värdepapper, biprodukter och andra överlåtbara instrument.
11. Rådgivande förmedling och andra bidragande finansiella tjänster med avseende på all verksamhet enligt punkt 1—10 ovan, däribland kreditupplysning och -analys, undersökningar och rådgivning i samband med investeringar och portföljer, rådgivning om förvärv samt omstrukturering av företag och företagsstrategier.
12. Tillhandahållande och överföring av finansiella upplysningar, finansiell databehandling och tillhörande programvara som andra leverantörer av finansiella tjänster tillhandahållit.

Följande typer av verksamhet ingår inte i definitionen av finansiella tjänster:

- a) Verksamhet som bedrivs av centralbanker eller någon annan offentlig institution inom ramen för penning- eller valutakurspolitik.
- b) Verksamhet som bedrivs av centralbanker, regeringsorgan eller myndigheter eller offentliga institutioner, på regeringens vägnar eller med dennas garanti, utom i de fall då denna verksamhet kan bedrivas av finansiella serviceföretag i konkurrens med sådana offentliga organ.
- c) Verksamhet som ingår i lagstadgade sociala trygghets- eller pensionssystem, utom i de fall då denna verksamhet kan bedrivas av finansiella serviceföretag i konkurrens med offentliga organ eller privata institutioner.

BILAGA 12d

Beträffande artikel 44

1. Förvärv av statsägda tillgångar som ett led i privatiseringsprocessen.
 2. Ägande, användning, försäljning och ut-hyrning av fast egendom.
 3. Handel med och agenturverksamhet i förbindelse med fast egendom och naturtill-gångar.
 4. Juridiska tjänster som är undantagna i bi-laga 12b.
 5. Högspänningsledningarna.
 6. Transporter genom rörledningarna.
-

BILAGA 12e

Beträffande artikel 44

1. Förvärv och försäljning av naturtillgångar.
2. Förvärv och försäljning av jordbruksmark och skogar.

BILAGA 13

1. Artikel 66 punkt 2 omfattar följande multilaterala konventioner:

- Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk i Paristexten av den 24 juli 1971.
- Internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram och radioföretag, undertecknad i Rom den 26 oktober 1961.
- Budapestkonventionen om ett internationellt erkännande angående deponering av mikroorganismer för patentändamål, undertecknad i Budapest 1977 (och ändrad 1980).
- Madridprotokollet om internationell registrering av varumärken (Madrid, 1989).

2. Associeringsrådet kan besluta att artikel 66 punkt 2 skall tillämpas på andra multilaterala konventioner.

3. De avtalsslutande parterna ger uttryck för sin avsikt att iaktta de förpliktelser som följer av följande multilaterala konventioner:

- Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten i Stockholmstexten från 1967 (Parisunionen).

- Madridöverenskommelsen om internationell registrering av varumärken i Stockholmstexten från 1967 (Madridunionen).

- Washingtonkonventionen om patentsamarbete, undertecknad i Washington 1970 (PCT-unionen).

4. Före utgången av den första fasen skall Polen anpassa sin interna lagstiftning till de viktigaste bestämmelserna i Niceöverenskommelsen rörande den internationella klassificeringen av varor och tjänster för vilka varumärken gäller (Genève, 1977, ändrad 1979).

5. Beträffande punkt 3 och de bestämmelser i artikel 75.1 som avser immateriell äganderätt skall med de avtalsslutande parterna förstås Polen, Europeiska ekonomiska gemenskapen och medlemsstaterna i den mån som var och en är behörig i frågor som berör industriell, immateriell och kommersiell äganderätt som omfattas av dessa konventioner eller av artikel 75.1.

6. Bestämmelserna i denna bilaga och de bestämmelser i artikel 75.1 som avser immateriell äganderätt berör inte Europeiska ekonomiska gemenskapens och medlemsstaternas behörighet i frågor som berör industriell, immateriell och kommersiell äganderätt.

PROTOKOLL 6

om ömsesidigt bistånd i tullfrågor

Artikel 1

Definitioner

I detta protokoll avses med

- a) *tullagstiftning*: gällande bestämmelser på de avtalsslutande parternas territorier som reglerar import, export, transitering av varor samt tullklarering i varje annan form, inbegripet åtgärder om förbud, restriktioner och kontroll som antagits av de avtalsslutande parterna,
- b) *tullar*: alla tullar, skatter, taxor och andra avgifter som fastställs och upp bärs i de avtalsslutande parternas territorier vid tillämpning av tullagstiftning, dock med undantag av taxor och avgifter begränsade till belopp som motsvarar ungefärliga kostnader för tillhandahållna tjänster,
- c) *begärande myndighet*: behörig administrativ myndighet som för detta ändamål utsetts av en avtalsslutande part och som gör en framställning om bistånd i tullfrågor,
- d) *anmodad myndighet*: behörig administrativ myndighet som för detta ändamål utsetts av en avtalsslutande part och som tar emot en framställning om bistånd i tullfrågor,
- e) *överträdelse*: varje överträdelse av tullagstiftningen liksom varje försök till sådan överträdelse.

Artikel 2

Räckvidd

1. De avtalsslutande parterna skall lämna

varandra bistånd på det sätt och i enlighet med de villkor som är fastställda i detta protokoll för att säkerställa en korrekt tillämpning av tullagstiftningen, särskilt genom att förebygga, upptäcka och utreda överträdelser av denna lagstiftning.

2. Det bistånd i tullfrågor som avses i detta protokoll är tillämpligt på varje administrativ myndighet hos de avtalsslutande parterna som är behörig att tillämpa detta protokoll. Detta får inte påverka reglerna om ömsesidigt bistånd i brottsutredningar. Det omfattar inte heller information som inhämtats genom utövande av befogenheter på rättsmyndigheternas begäran, förutom i de fall då dessa myndigheter kommer överens om detta.

Artikel 3

Bistånd på begäran

1. På framställning av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten lämna alla relevanta upplysningar som kan göra det möjligt för denna att säkerställa en korrekt tillämpning av tullagstiftningen, inbegripet upplysningar om genomförda eller planerade handlingar som innebär eller skulle innebära en överträdelse av sådan lagstiftning.

2. På framställning av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten lämna denna upplysningar om huruvida varor som exporterats från en avtalsslutande parts territorium har importerats på rätt sätt till den andra avtalsslutande partens territorium och, i tillämpliga fall, också ange använd tullklaringsform.

3. På framställning av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa övervakning av

- a) fysiska eller juridiska personer som skäligen kan antas vara i färd med att överträda eller ha överträtt tullagstiftningen,
- b) varurörelser som rapporteras möjligen kunna ge upphov till omfattande överträdelser av tullagstiftningen,
- c) transportmedel som skäligen kan antas ha använts, bli använda eller komma att användas vid överträdelse av tullagstiftningen.

Artikel 4

Bistånd på eget initiativ

De avtalslutande parterna skall inom respektive behörighetsområde bistå varandra, om detta anses vara nödvändigt för en korrekt tillämpning av tullagstiftningen, i synnerhet när de får in upplysningar som hänför sig till

- handlingar som har inneburit, innebär eller skulle innebära en överträdelse av sådan lagstiftning och som kan vara av intresse för andra avtalslutande parter,
- nya medel eller metoder som tillämpas för att genomföra sådana handlingar,
- varor som är kända för att vara föremål för omfattande överträdelser av tullagstiftningen vid import, export, transitering eller annan tullklarering.

Artikel 5

Delgivning

På framställning av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten i enlighet med sin lagstiftning vidta alla nödvändiga åtgärder för att till mottagare som är bosatta eller etablerade inom dess territorium

- delge alla handlingar och

— delge alla beslut

som omfattas av detta protokolls tillämpningsområde. I detta fall är artikel 6.3 tillämplig.

Artikel 6

Biståndsframställningens form och innehåll

1. Framställningar om bistånd enligt detta protokoll skall göras skriftligen. De handlingar som behövs för att framställningen skall kunna efterkommas skall bifogas framställningen. I brådsakande fall kan muntliga framställningar godtas, men sådana måste omgående bekräftas skriftligen.

2. Framställningar enligt punkt 1 i denna artikel skall innehålla följande upplysningar:

- a) Den begärande myndighet som gör framställningen.
- b) Begärd åtgärd.
- c) Föremålet och grunden för framställningen.
- d) Tillämpliga lagar och andra författningar.
- e) Så exakta och fullständiga upplysningar som möjligt om de fysiska eller juridiska personer som är föremål för utredningen.
- f) En sammanfattning av de relevanta sakuppgifterna, med undantag för ärenden som avses i artikel 5.

3. Framställningar skall göras på något av den anmodade myndighetens officiella språk eller på något annat språk som är godtagbart för denna myndighet.

4. Om en framställning inte uppfyller de formella kraven, får rättelse eller komplettering begäras. Beslut om säkerhetsåtgärder får dock meddelas.

Artikel 7

Handläggning av framställningar

1. För att efterkomma en biståndsframställning skall den anmodade myndigheten eller, då denna inte är behörig, det administrativa organ till vilken den anmodade myndigheten ställt framställningen, handla inom ramen för sin behörighet och tillgängliga resurser som om den handlade för egen räkning eller på begäran av någon annan myndighet hos samma avtalsslutande part, genom att lämna tillgängliga upplysningar eller genom att aningen företa lämpliga undersökningar eller se till att sådana företas.

2. Biståndsframställningar skall handläggas i enlighet med den anmodade avtalsslutande partens lagar och andra författningar.

3. Behörigt bemyndigade tjänstemän hos en avtalsslutande part får, efter tillstånd av den andra berörda avtalsslutande parten och på de villkor som denna ställt, från den anmodade myndigheten eller från någon annan myndighet för vilken den anmodade myndigheten är ansvarig, skaffa fram de upplysningar om överträdelser av tullagstiftningen som den begärande myndigheten behöver för tillämpningen av detta protokoll.

4. Tjänstemän hos en avtalsslutande part får, med tillstånd av den andra avtalsslutande parten, närvara vid undersökningar som genomförs på den senares territorium.

Artikel 8

Former för informationsutbyte

1. Den anmodade myndigheten skall till den begärande myndigheten meddela resultatet av företagna undersökningar i form av handlingar, bestyrkta kopior av handlingar, rapporter och liknande.

2. De dokument som avses i punkt 1 kan ersättas av datoriserad information framtagen i valfri form för samma ändamål.

Artikel 9

Undantag från skyldigheten att lämna bistånd

1. De avtalsslutande parterna får vägra lämna bistånd enligt detta protokoll, om biståndet skulle

- a) strida mot suveränitet, allmän ordning (l'ordre public), säkerhet och andra väsentliga intressen, eller
- b) gälla valuta- eller skattebestämmelser som inte kan hänföras till bestämmelser om tullar, eller
- c) inkräkta på industri-, handels- eller yrkeshemligheter.

2. Om den begärande myndigheten gör en framställning om bistånd som den själv inte skulle kunna lämna på anmodan, skall den framhålla detta i sin framställning. Det är sedan upp till den anmodade myndigheten att bestämma hur den skall bemöta en sådan förfrågan.

3. Om en framställning om bistånd inte kan efterkommas eller om den avslås, skall den begärande myndigheten utan dröjsmål underättas om beslutet och skälen för detta.

Artikel 10

Skyldighet att iaktta sekretessbestämmelserna

1. Alla upplysningar som lämnats enligt detta protokoll skall, oavsett form, ha förtrolig karaktär. De skall omfattas av sekretessbestämmelserna och åtnjuta det skydd som gäller samma slags upplysningar enligt de tillämpliga lagarna hos den avtalsslutande part som mottagit upplysningarna, och enligt motsvarande bestämmelser tillämpliga på gemenskapens myndigheter.

2. Personupplysningar skall inte överföras om det finns rimliga skäl att anta att överföringen eller användningen av uppgifterna

strider mot de grundläggande rättsprinciperna hos en av parterna och särskilt om den berörda personen oberättigat skulle lida skada. På begäran skall den mottagande parten informera den underrättande parten om användningen av de upplysningar som den får och om de uppnådda resultaten.

3. Personupplysningar får endast överföras till tullmyndigheterna och, om åtal är nödvändigt, till allmänna åklagare och juridiska myndigheter. Andra personer eller myndigheter får endast ta del av sådana upplysningar efter föregående medgivande av den underrättande myndigheten.

4. Den underrättande myndigheten skall kontrollera riktigheten i de upplysningar som skall översändas. Om det visar sig att de överförda upplysningarna varit felaktiga eller skall strykas, skall den mottagande parten omedelbart underrättas om detta. Denna part är förpliktad att utföra korrigeringarna eller strykningarna.

5. Utan att det påverkar de fall då det allmänna offentliga intresset är avgörande, kan den berörda person på begäran få besked om datalagren och syftet med denna lagring.

Artikel 11

Användning av upplysningar

1. Erhållna upplysningar skall uteslutande användas för detta protokolls syften och får endast användas av en avtalsslutande part för andra ändamål efter skriftligt medgivande av den administrativa myndighet som lämnat uppgifterna och med de eventuella förbehåll som denna utfärdar. Dessa bestämmelser skall inte tillämpas för upplysningar som avser brott rörande narkotika eller psykotropa ämnen. Sådana upplysningar får inom ramarna för artikel 2 meddelas andra myndigheter som är direkt verksamma i kampen mot narkotikahandeln.

2. Punkt 1 skall inte hindra användningen av upplysningar i eventuella rättsliga eller administrativa förfaranden som inleds till följd av överträdelse av tullagstiftningen.

3. De avtalsslutande parterna får vid registrering av bevis, rapporter och vittnesmål samt i förfaranden som inletts inför domstol som bevis använda erhållna upplysningar och handlingar som de tagit del av i enlighet med bestämmelserna i detta protokoll.

Artikel 12

Sakkunniga och vittnen

En tjänsteman vid en anmodad myndighet får bemyndigas att, inom ramen för detta bemyndigande, inställa sig som sakkunnig eller vittne vid ett rättsligt eller administrativt förfarande rörande ärenden som omfattas av detta protokoll inom en annan avtalsslutande parts jurisdiktion, och förete sådana föremål eller handlingar, eller bestyrkta kopior därav, som kan behövas vid dessa förfaranden. Av framställningen om inställelse skall klart framgå i vilket ärende och i vilken egenskap tjänstemannen skall höras.

Artikel 13

Kostnader för bistånd

De avtalsslutande parterna skall avstå från att kräva ersättning av varandra för kostnader som föranletts av tillämpningen av detta protokoll utom, när så är skäligt, för ersättning till sakkunniga och vittnen samt till tolkar och översättare som inte är anställda i offentlig tjänst.

Artikel 14

Genomförande

1. Förvaltningen av detta protokoll skall anförtros åt, å ena sidan de centrala tullmyndigheterna i Polen och, å andra sidan, de behöriga enheterna inom kommissionen eller, i tillämpliga fall, tullmyndigheterna i gemenskapens medlemsstater. De skall, med hänsyn till regler om dataskydd, fatta beslut om alla praktiska åtgärder och arrangemang som är nödvändiga för protokollets tillämpning.

De kan till de behöriga organen föreslå de ändringar i detta protokoll som de anser bör göras.

2. De avtalsslutande parterna skall rådgöra med varandra och därefter hålla varandra underrättade om de tillämpningsföreskrifter som antas i överensstämmelse med bestämmelserna i denna artikel.

Artikel 15

Protokollets kompletterande karaktär

1. Detta protokoll skall komplettera och

inte hindra tillämpningen av eventuella avtal om ömsesidigt bistånd som slutits eller kan komma att slutas mellan en eller flera av gemenskapens medlemsstater och Polen. Det skall inte heller utesluta mera vittgående ömsesidigt bistånd som lämnas enligt sådana avtal.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 11 skall dessa avtal inte påverka de gemenskapsbestämmelser som reglerar utbyte mellan kommissionens behöriga enheter och medlemsstaternas tullmyndigheter av sådana upplysningar rörande tullärenden som kan vara av intresse för gemenskapen.

PROTOKOLL

**OM ANPASSNING AV DE INSTITUTIONELLA ASPEKTERNA I EUROPAAVTA-
LET OM UPPRÄTTANDE AV EN ASSOCIERING MELLAN EUROPEISKA GE-
MENSKAPERNA OCH DERAS MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN, OCH REPU-
BLIKEN POLEN, Å ANDRA SIDAN, FÖR ATT BEAKTA REPUBLIKEN ÖSTERRI-
KES, REPUBLIKEN FINLANDS OCH KONUNGARIKET SVERIGES ANSLUTNING
TILL EUROPEISKA UNIONEN**

KONUNGARIKET BELGIEN,

KONUNGARIKET DANMARK,

FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,

HELLENSKA REPUBLIKEN,

KONUNGARIKET SPANIEN,

FRANSKA REPUBLIKEN,

IRLAND,

ITALIENSKA REPUBLIKEN,

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,

PORTUGISISKA REPUBLIKEN,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,

avtalsslutande parter i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen,

nedan kallade "medlemsstaterna", och

EUROPEISKA GEMENSKAPEN, EUROPEISKA KOL- OCH STÅLGEMENSKAPEN
OCH EUROPEISKA ATOMENERGIGEMENSKAPEN,

nedan kallade "gemenskapen",

å ena sidan, och

REPUBLIKEN POLEN,

å andra sidan,

SOM BEAKTAR Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Polen, å andra sidan, som undertecknades i Bryssel den 16 december 1991 och trädde i kraft den 1 februari 1994, nedan kallat Europaavtalet,

SOM BEAKTAR att Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige anslöt sig till Europeiska unionen den 1 januari 1995, och

SOM HAR BESLUTAT att genom ömsesidig överenskommelse avgöra vilka anpassningar av de institutionella aspekterna som skall göras i Europaavtalet för att beakta Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

ARTIKEL 1

Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige blir avtalsslutande parter i Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Polen, å andra sidan.

ARTIKEL 2

De på finska och svenska upprättade versionerna av texten till Europaavtalet, inbegripet de bilagor och protokoll som utgör en integrerad del av detta, skall, liksom de förklaringar och skriftväxlingar som utgör bilagor till slutakten, ha samma giltighet som originaltexterna. Texten till de finska och svenska versionerna av det nämnda Europaavtalet bifogas detta protokoll.

ARTIKEL 3

Detta protokoll, som utgör en integrerad del av Europaavtalet, skall godkännas av de avtalsslutande parterna i enlighet med deras

egna förfaranden. De avtalsslutande parterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta protokoll.

ARTIKEL 4

Detta protokoll träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter det att de avtalsslutande parterna underrättar varandra om att de förfaranden som avses i artikel 3 har slutförts.

ARTIKEL 5

Generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd skall vara depositarie för detta protokoll.

ARTIKEL 6

Detta protokoll upprättas i två exemplar på danska, engelska, finska, franska, grekiska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska, tyska och polska språken, vilka samtliga texter är lika giltiga.

Som skedde i Bryssel den tjugofemte juni nittonhundranittionio.